Переклад О. Рущак

Боб, як завжди, прокинувся о сьомій. Будильником він ніколи не користувався. Життя двох людей у цьому домі — Боба та його батька — було розписане й відрегульоване, мов годинниковий механізм.

Батько прокидався раніше. Тепер, напевно, уже вмився і п'є свою каву — після сніданку в нього ранкова прогулянка.

Боб розсунув штори, і в кімнату бризнуло сонце, а дзеркало впіймало сяйливий ореол, що переміщався залежно від пори року.

Вересень закінчувався. За цілий місяць не випало ані краплини дощу. Було ясно, блакиттю повзло кілька білих хмаринок, ніби вітрила над водою.

Боб поголився, прийняв холодний душ. О пів на восьму спустився униз. В їдальні ще не було нікого, його виделка й ніж уже лежали на столі, так само, як і виделка й ніж його сестри, хоч Оділія ніколи не вставала так рано. Мати також прокидалася пізно і приходила снідати під одинадцяту...

Боб зазирнув на кухню.

— Матільдо! Може б, ти скапарила мені два шматочки хліба з апельсиновим мармеладом?

Матільда з'явилась у їхньому домі давно, ще за кілька років до його народження. Куконога, огрядна, вона мала у свої шістдесят чотири роки свіже моложаве обличчя і звичку бурчати, пораючись на кухні. Весь дім тримався на ній, розгардіяшу вона ніколи не допустила б і завжди знала, де що лежало.

Боб недбало відчинив дверцята холодильника, щоб підживитися.

— Скажи, чого тобі хочеться, тільки не лізь сам.

Такі змажки відбувалися між ними щодня.

— Сідай за стіл, я подам.

З його місця за столом видно було сад, стару липу — предмет його особливої прихильності. Бозна-відколи їхня вілла називалася "Липки", але з двох лип уціліла лише одна, сповнена світлотіні, пташиного щебету. Пожовть торкнулася лиш окремих листочків. Друга липа, посаджена руками ще прадіда, давно вже рсохла, а на її місці росте березнячок. Аж не вірилося, що це в центрі Лозанни, на вузькій крутій вуличці, де й двом автомобі-

© Український переклад. О. О. Рущак, 1990

лям не розминутися. Довгий низький мур оточував віллу, а її ворота з кованого металу ніколи не замикалися.

— А що в тебе, Матільдо, на ленч?

— Теляче рагу з ріжками.

Він наминав бутерброди, а сам позирав то на липу праворуч, тс на мур, зарослий до половини темними кущами. Потім натяг на себе замшеву курточку і, простоволосий, пішов у гараж в глибині саду, викотив моторолера.

О восьмій у нього була лекція з соціальної психології, а о десятій — зі статистики суспільних наук. Дійшовши до третього, останнього, курсу,

він вирішив здобути ліценціат у соціології. А потім уже збирався захистити і докторський ступінь.

Об одинадцятій він покинув вулицю Шарля Вюйєрме — саме там за старим кафедральним собором розташовані факультетські корпуси, де читалися лекції з суспільних наук і психології.

В їдальні все було, як і вранці, зникли тільки батькова і його чашки, а от виделка і ніж сестри так і залишалися незайманими.

Боб відчинив двері на кухню.

— Оділія ще не спускалася?

— Я не бачила її і не чула.

Сестра вдалася в матір. Вечорами ніяк не вкладалася. Навіть як не виходила, вона барилася, дивлячись телевізор у вітальні або читаючи першу-ліпшу книжку, навіть комікси, хоча їй перейшло за вісімнадцять. Засинала вона лише тоді, як падала з утоми. її мати читала теж, тож обоє вставали пізно. На сніданок їх годі було ^дочекатися.

Батько, той лягав спати рано, і тепер сидів нагорі у своєму кабінеті й любісінько працював. Його бачили лише за обіднім столом.

Прибравши на третьому поверсі простінок, він перетворив горішні кімнати у велику книгозбірню, там після обіду і відпочивав на старій тахті з темно-червоною оббивкою.

— Вам якийсь лист. Я однесла його до вашої кімнати.

Заінтригований Боб злетів сходами і штовхнув двері.

Сонце перемістилося, і стіни пішли з тінь. На письмовому столі лежав конверт. Боб здивувався, упізнавши почерк сестри. Стривожено відкрив листа. Від Оділії, цієї своєумки, всього можна чекати.

Судячи з поштового штемпеля, листа вкинуто у скриньку вчор-а. І саме учора Оділія не вечеряла удома: Щоправда, таке траплялося з нею часто. Вона зникала й приходила без усякого попередження і нерідко поверталася о третій ранку.

Боб вискочив у коридор, відчинив двері до сестри. Ліжко стояло незаймане. У кімнаті зовсім не схоже на звичний розгардіяш. Повернувшись до себе, сів у крісло і прочитав: "Мій любий Бобе! Уявляю, як стурбуєшся, побачивши цього листа. А надійде він тобі, мабуть, десь перед обідом, так і бачу, як підозріло вивчатимеш поштовий штемпель. Потім помчиш на своїх цибах до мене і переконаєшся, що моя кімната порожня. А в ту хвилину я вже буду далеко від тебе..."

Оділія частенько розважалась тим, що вгадувала, як діятиме в тій чи тій ситуації хтось із її знайомих чи рідних, і треба визнати: помилялася вона рідко. Оділія писала, ніби сіяла мачком, але цього разу почерк виказував її хвилювання: окремі слова розібрати було нелегко. Коли вона мережила ці рядки? Звідки відправляла листа? З вокзалу? Напевно, адже тут сказано, що коли він одержить цього листа, Оділія вже буде далеко...

А поїхати вона могла лише в одне місце — в Париж, де вже бувала разів із чотири чи п'ять. Тільки там Оділія була згодна жити. Лозанна здавалась їй тюрмою, створеною для муки, а не для життя.

"...Я тебе так люблю, Бобе. На світі ти єдиний, кого мені жаль покидати. Перед від'їздом хотілося попрощатися з тобою, але боялася сліз. Ти ж здогадуєшся, що це вже не та подорож, котрі бували раніше... Що ж до тата і мами, скажу тобі по щирос-ті: вони мені зовсім байдужі, хоч батько й не заслуговує такого ставлення. Він у нас як велике

домашнє собача — йому аби лиш дали спокій. Чи знайшов собі так щастя — не знаю, але, безперечно, не журиться. Що мене у ньому дивує — він ніколи не п'яніє. Так дозовано цмулить червоненьке, що впродовж дня збе-рігає ясність розуму, і лиш увечері хтось із своїх може помітити, що дві пляшечки "доля" він уже "окутав". Щоб дочекатися чер-' гової склянки, йому доводиться стежити за стрілками годинника.

Бідолашний татко! І бідолашні ми всі! Тільки ти відчуваєш, як важко жити в нашому домі, як ми задихаємося в ньому, і я не знаю, як ти витримуєш. Мабуть, ти сильний. На твоєму місці, якби була хлопцем, я поїхала б геть уже давно.

Мабуть, тобі ясно, що я залишила наш дім назавжди. Це не втеча, не вибрик. Давно думала поїхати назавжди. Прощаюсь не тільки з домом, а з нестерпним для мене життям.

Я людина зайва. Моє зникнення ніхто не оплакуватиме. Ніхто за мною не спохопиться, окрім тебе. Але у тебе свої інтереси, улюблене заняття. Це твоє щастя. Мене ж ніщо не цікавить. Моє життя — як застояна вода, як літепло, в якому полощуть посуд... Скандалу не буде, як не буде і виносу тіла. Я зроблю так, щоб мене не знайшли, принаймні так, щоб мене не розпізнали. А людям можна сказати, що я поїхала, не залишивши адреси.

Упродовж багатьох тижнів чи навіть місяців я перебирала подумки безліч різних варіантів, і чимало з них здавалися мені прийнятними, та остаточно не обрала жодного з них. Тож залишаю собі два чи три дні на роздуми.

Батько, можливо, трохи поплаче і заспокоїться,— він уже звик жити тільки своїми егоїстичними інтересами. Що ж до мами, то вона, напевно, лиш зітхне: "Ну, подумати лишень, чого їй бракувало, цій дитині? Я завжди підозрювала, що вона психо-вана!"

Я не раз збиралася поговорити з тобою одверто, так, як роблю це зараз у своєму листі, але передумувала в останній момент, боялася здатися тобі смішною.

Це зі мною віддавна, Бобе. Ще маленькою дівчинкою я почувала себе незатишно у нашому домі і тільки з книжок дізнавалася, що десь є справжні, щасливі сім'ї.

Я була полишена сама на себе. І ховалася десь у садку або в нашій похмурій вітальні, куди хтось заходив хіба що для того, аби подивитися телевізор. Одного разу, десь наприкінці місяця, мама мене запитала:

— Сходимо в місто, Оділіє?

Я ненавиділа ці виходи, коли потрібно було триматись за мамину руку, почуваючи себе як на прив'язі. Мама зустрічала знайомих жінок, вони починали розмовляти, стоячи посеред тротуару, а мене тим часом з усіх боків штовхали перехожі. Вона відмовлялася мені купити пачечку морозива, бо посеред вулиці, бач, не їдять. Я повинна бути дуже охайною, дуже чистенькою, дуже розумною...

Не знаю, як ти умудрявся залишатися спокійним. Напевне, це тому, що хлопець.

А наші мовчазні обіди! Коли тільки зрідка хтось кине якусь фразу, котра так і залишиться без відповіді...

Ти хороша людина, Бобе. Я впевнена, що ти мене зрозумієш і простиш. Це тільки здається, що я звинувачую інших і звалюю на них усю відповідальність за мій вчинок. Це не так. Добре розумію, що мій справжній ворог — я сама. Мені почувається незатишно у житті. Я повинна була б жити якось інакше, але не знаю, як саме. Бачиш, у свої вісімнадцять з лишком років я ще нічого не знаю. І якщо я засиджувалася вечорами перед телевізором або за книжкою, то це від

страху опинитися наодинці зі своїми думками. Я багато роздумувала про своє життя, але не зуміла якось переінакшити його. У мене були подруги в колежі. Відверто кажучи, я їх не любила, і через дуже короткий час вони у мене викликали роздратування. "Тобі варто було б запросити в гості когось із подруг",— казала мені мама. Запросити? Але для чого? У них зовсім інші інтереси, ніж у мене, ї балачка їхня, і безпричинний сміх мені видавалися безглуздими.

Я вже втомилася писати, але дуже хотілося б усе тобі по-' яснити. Здається, лиш одна на світі людина* не думає, що я — вітрогонка чи намахана. Це Матільда. Вона якось сказала, що я ніколи не мала дитинства, завжди поводилася, як доросла, і нічого так не любила, як залишатися на самоті. Мене знаходили то десь у садку на гілці дерева, то у погрібку. "Що ти тут робиш?" — запитували мене. Я лиш відмовчувалась. Бо що могла відповісти?

Щоправда, інколи захоплювалась якоюсь однокласницею, за^ прошувала її до себе додому, однак вже через кілька тижнів я не могла її більше терпіти. А коли я ходила в гості сама, наприклад, на іменини, то почувалася дуже незатишно в чиїхось апартаментах, де ставились до нас байдуже і де мати іменинника, намагаючись нас розважити, запитувала:

— Про що думаєш, Оділіє?

— Ні про що, мадам...

Я була чемною. Мене навчили бути чемною. "Добрий день, мосьє". "Добрий день, мадам". "Спасибі, мосьє..." Щоразу я повинна була промовляти те "спасибі" так, ніби роблю це один-однісінький раз у житті!

Здається, пора закінчувати цього листа. Ти, напевно, вже вгадав, що поїхала я у Париж. Якщо вже зникати, то найкраще в цьому місті.

Жаліти мене не треба. Наважившись на цей крок, я перестала бути нещасливою. Доведеться пережити неприємний момент, але це не довше, ніж вирвати зуба... А після цього стану вільною. Вільною від самої себе, яка сама ж себе і мучить, можливо, безпричинно...

Ти ще не стомився це читати? Здається, пишу тобі так, ніби я — пуп Землі. Ти не вважаєш мене гордячкою? Або чи не здавалась я тобі гордячкою раніше? Втім, що за дурниці — ставити запитання, на які вже ніколи не почую відповідь...

Отже, мій любий Бобе, не думаймо більше про це, рішення ж прийнято. Для мене було б тортурою продовжувати таке життя...

Однак чому я ніяк не можу закінчити свого листа? Мені здається, що не сказала чогось головного. Коли сідала за листа, думала, що написати його буде легко... Не знаю, чи зрозумієш мене, і вже й не знатиму цього. Лиета мого порви, не показуй ні татові, ні мамі.

Зараз я багато думаю про тебе, Бобе, згадую твою добру і світлу усмішку. Ти людина врівноважена, добре знаєш, чого хочеш у житті. У тебе буде хороша сім'я — дружина, діти...

Але не варто тобі залишатись у "Липках". Мені здається, що її затхле повітря дісталося нам від предків. Міцно цілую тебе в обидві щоки, мій друже Бобе. Щасти тобі!

Твоя нерозумна сестричка Оділія>.

Якийсь час він сидів нерухомо з аркушиками в £>у£У. Пбчув-ши кроки на сходах, сунув їх у кишеню.

— Обід уже на столі, Бобе!

Вона не величала його "мосьє", так само, як не зверталася <цо Оділії "мадемуазель". Адже вона, власне, виховала їх, і вони також змалечку тикали Матільді.

— А батько вже спустився?

— Так, він уже за столом. І мати також.,,

Він цмокнув їх у чоло, зігнувшись мало не вдвоє, довготелесий, худющий.

— А де ж твоя сестра?

— її немає у себе...

— Вона не сказала, куди пішла?

Мати, жагуча брюнетка, була одягнена у халат голубого шовку. Збираючись приступити до сніданку, вона допалювала сигарету. Вона палила безперестанно, з ранку й до вечора, і під кінець дня пальці її вже тремтіли.

Батько, той мав зовсім світле волосся, можливо, тому він здавався значно молодшим свого віку.

— Вона мені нічого не сказала, тільки цидулку залишила.

— Ти покажеш нам ту записку?

— Здається, я її вже порвав. Оділія написали лиш те, що від'їжджає до Парижа і не хотіла б залишати нікому своєї нової адреси.

— Ти чуєш, Альбере?!

— І коли ж вона поїхала?

— Наскільки я зрозумів, вчора увечері, трансєвропейським експресом...

— Ти гадаєш, вона поїхала сама?

— Напевно...

— А чи не замішаний тут якийсь чоловік?

— Здається мені, що ні...

Батько потупився у свою тарілку, не кажучи більше ні слова.

— Та це в голові не вкладається!закричада пронизливо

мати.— Дівчині ледь виповнилося вісімнадцять років, і вона вже кудись зникає, навіть не попередивши‘нас! Вона хоча б має якісь гроші? ;)

— По-моєму, Оділія відкладала ті гроші, що їй дірували на Різдво і на іменини...

— І не сказала, коли збирається повернутись?

— Ні...

— Важко у це повірити. Що люди подумають про нашу оі* мейку?

Марта Пуанте повернулася до чолойїка:

— А ти? Чому ти мовчиш? Жує хоч би що...

— А що я можу сказати?

— Не знаю що, але не будь таким байдужим, йдеться все ж таки про нашу дочку. Може, треба повідомити поліцію?

— Це нічого не дасть, якщо вона справді захотіла зникнути...

— Що значить "зникнути"?

— Ну, будувати своє життя без нас...

— А чому? Ти можеш це пояснити?

— Не знаю... Мабуть, вона вирішила піти своєю дорогою...

Сніданок завершувався у повній тиші. За овальним столом

усі мовчали, намагаючись не дивитися на виделку й ножа Оді-лії, покладені навпроти Боба. Поснідавши, мати знову запали-' ла. Батько, зітхнувши, насилу підвівся із-за столу. Окрім ранкових прогулянок у парку, він ніколи не завдавав собі ніяких фізичних навантажень, а улюблене його червоненьке аж ніяк не зміцнювало йому здоров'я.

Сім'я збиралася разом тільки за столом, а потім кожен чимчикує у свій закуток.

— Ти збираєшся кудись? —запитав Боб у матері.

— Ні, у мене о четвертій партія в бридж...

Цій грі мати віддавала більшу частину дня. Для цього йшла у гості до когось із своїх подруг або ж, навпаки, вони приходили сюди, на віллу... Матільда завше подавала їм чай з тістечками, а потім — віскі...

Батько, виходячи з їдальні, зупинився на порозі і запитав:

— Боб, ти не знаєш, що Оділія прихопила з собою?

— У її кімнаті не видно голубої валізи... Ну, а з одягу вона взяла, здається, все необхідне, залишила тільки своє пальто з верблюжої вовни. Все одно вона його не носить, вважає надто екстравагантним...

— Я, мабуть, нічого не говоритиму своїм подругам про цей несподіваний від'їзд Оділії,— сказала мати.— А то почнуть пе-* ресуди... Удаватиму, що все гаразд, і Оділія має повернутися з дня на день...

— Не думаю, щоб вона повернулась,— кинув Боб.

— Що ти хочеш цим сказати?

— Нічого. Просто у мене таке відчуття...

Сестрин лист був написаний у її звичайному стилі і нібито не засвідчував, що Оділія переживає якусь драму. Вона вже не вперше говорила про самогубство, хоч, правда, цього разу тон був дещо інший.

Альбер Пуанте піднімався сходами, його дружина вийшла за ним. А Боб усівся перед вікном і почав розглядати старезну липу, яку називав "своїм деревом", оскільки любив у дитинстві залазити на її найвищі гілки.

Раптом почувся голос Матільди, яка прийшла прибирати зі столу:

— Ти чому не сказав їм правди?

— Якої правди?

— Що вона поїхала вчора увечері і що надіслала тобі поштою листа. Я знаю, у неї навіть не було квитка. Ти одержав не цидулку, а великого листа, чи не так?

— Так.

— І не показав його батькам?

— Ні.

— Чому?

— Бачиш, Матільдо, навряд чи їм було б приємно почути те, що вона про них написала...

— Думаєш, вЬна справді поїхала до Парижа?

— Мені так здається... А втім, я можу помилятися...

— І що ж вона там робитиме?

— Не знаю. Але, як пише у листі, вона хотіла б зовсім зникнути. Можливо, задумала руки на себе накласти.

Боб спохопився, побіг сходами нагору, заскочив у ванну кімнату батьків. Відтоді, як діти виросли, кожен у домі міг вільно користуватися аптечкою. Боб уважно перевірив упаковки таблеток й флакони, і тривожна його здогадка підтвердилася: зникло снодійне.

Він повернувся до сестриної кімнати. Гітара висіла на своєму звичному місці в кутку. На книжковій полиці розташувалися плюшеві звірята — вони вціліли з років дитинства Оділії. У шафі залишилося

кілька спідниць і з півдюжини панталончи-* ків. Курточка, така сама, як у Боба, зникла.

Була середа. У цей день колеж і ліцей після обіду зачинені. Боб зійшов у вітальню, де стояв телефон, і накрутив номер Дюпре:

— Алло, мадам... Це Боб Пуанте. Чи не могли б ви покликати Жанну? Будь ласка...

У колежі Бетюзі Жанна п'ять років навчалася разом з Оділією в одному класі, і подруги ходили одна до одної в гості. Щоправда, бачилися вони зрідка. Це залежало від настрою Оділії. Місяцями чи й тижнями вона вважала Жанну за найкращу подругу, а потім раптом ні сіло ні впало переставала з нею навіть розмовляти. Тепер дев'ятнадцятирічна Жанна Дюпре вчилася в останньому класі гімназії. Це була весела і жваЕа дівчина з голубими, аж прозорими очима.

— Алло! Боб? Що сталося?

— Хочу тебе запитати, чи не бачила останнім часом мою сестру?

— Ти ж знаєш, Бобе, що відтоді, як вона покинула колеж...

Так, Боб знав, що відтоді дороги їхні розійшлися. Оділія

ніколи не прагнула зустрічатися з колишніми подругами. Для неї вони ніби назавжди залишилися десь там, у дитинстві. Натомість з'явилися нові знайомі, щоб вештатись разом по барах не найкращої слави.

— Але зачекай-но. Тиждень тому я випадково зустріла ОдГ лію на вулиці, вона навіть хотіла пригостити мене морозивом...

— Ти не помітила нічого незвичайного в її поведінці?

— Гм... Як тобі сказати? Ти ж бо хотів знати правду, чи не так? Розумієш... вона здалася мені якоюсь знервованою, трохи кавіженою, чи що... Запитала, що робитиму після ліцею. Я відповіла, що збираюся вступати на фармацевтичний факультет. "Тобі здається, що це веселе заняття?" — запитала вона з іронією. "Атож, для жінки це непогана спеціальність, і я пристойно влаштуюсь у житті".— "Ну що ж, бажаю тобі щастя. І нехай трапиться у твоєму житті гарненький фармацевт, і нехай у вас народяться маленькі фармацевтики..."

— Це на неї схоже...

— Атож... Запитала її, чого це вона така уїдлива... І тоді Оділія взяла мене під руку: "Не звертай уваги. Я приймаю дуже серйозне рішення. Через якийсь час, можливо, про це почуєш..." — "Чому ти така невесела?" — "Я ніколи не була веселою".— "Давно ж тебе знаю і пам'ятаю, що колись ти навіть була душею нашого товариства".— "То я просто ламала комедію..." — "А може, ти й тепер ламаєш комедію?" — "Ні, тепер усе серйозно. Але нічого більш не хочу тобі говорити, хіба лиш одне: я рада, що тебе зустріла. Була злою до тебе, насправді ж у глибині душі я тебе дуже люблю. У тебе життя складеться дуже добре, дуже правильно. Матимеш роботу, чоловіка, дітей... Не задаватимеш собі зайвих запитань..." Ось така, Бобе, вийшла у нас балачка. Оділія мала дуже змучений вигляд, вона пояснила: це тому, що не спала тієї ночі до самісінького ранку...

— Жанно,— ти ж нікому не розповідай про нашу розмову. Оділія була б дуже незадоволена, якби дізналася, що я у тебе розпитував про неї.

— Ти чогось боїшся, Бобе?

— А ти?

— Мені здається, ми думаємо про одне і те ж...

— У неї в голові якийсь ідол самозруйнування...

— Ти не сказала нічого нового...

— За нею це помічалося в колежі, але я думала, що то просто гра, якась роль... А потім зрозуміла: у неї була постійна потреба, щоб хтось приділяв їй увагу, клопотався нею, захоплювався... І що ж ти думаєш тепер робити?

— Поїду до Парижа... До речі, ти, бува, не знаєш когось із її паризьких приятелів?

— Ні, майже нічого не чула про її останні знайомства. Я мало де буваю, адже мої батьки відпускають мене лиш до тих людей, яких вони добре знають...

— Спасибі, Жанно. Бувай...

Боб поклав слухавку і замислився. Кому б ще подзвонити? Але всі колишні подруги сестри навряд чи сказали б йому більше, ніж Жанна, адже Оділія давно не спілкується з ними. А може, подзвонити тому хлопцеві, у якого Оділія була якийсь час закохана? Алекс Карю, син доктора Карю, який живе на проспекті Рюмін. Боб навіть був якось у них вдома, тоді його вразила колишня художня майстерня, яку Алекс переобладнав собі на кімнату.

Алекс був якраз дома.

— Що сталося? Ти подзвонив так несподівано... Ми ж не бачились уже років зо три...

Йому було дев'ятнадцять років, як і більшості друзів Оділії. Колись, ще у,колежі Бетюзі, Алекс дружив з Оділією. Пізніше він також покинув колеж. Оскільки ж грав на кількох музичних інструментах, то створив з приятелями невеличкий ансамбль.

— Тобі не доводилося останнім часом зустрічати мою сестру?

— Якось увечері бачив її у ресторані "Ведмідь". Сиділа за сусіднім столиком. Запросив її до нашого гурту, та вона відмовилась.

— Як вона виглядала?

— Знаєш, не дуже добре. Але я з нею не поговорив, мене чекали друзі. А чому ти про це запитуєш?

— Річ у тому, що вона несподівано поїхала у Париж, нікого не попередивши...

— Та вона давно взяла це собі в голову! Пам'ятаю, коли ми ще у колежі мріяли про майбутнє, неодмінно пов'язувала його з Парижем. Не розуміла, як можна жити у Лозанні, і навіть з якимось презирством дивилася на тих, хто хотів тут залишитися...

— Спасибі, Алекс, вибач, що потурбував тебе.

Боб поклав слухавку і озирнувся довкола. Це була найтем-ніша у домі кімната, і, мабуть, Оділія ніскільки не помилялася, коли казала, що кімната ця якась невесела. Вілла, на якій вони живуть, колись належала покійному дідусеві, професору права Урбену Пуанте. Коли дідусь овдовів і залишився на віллі сам, він попросив свого сина, Альбера Пуанте, переїхати з сім'єю сюди на постійне проживання. Кімната, що править тепер за вітальню, колись була 'його робочим кабінетом і бібліотекою водночас. Стіни від підлоги були наполовину общцті дерев'яними панелями, а вище — обклеєні рельєфними щпадорами, що імітували

андалузькі шкури. Книжкові полиці рддам$ здіймалися від підлоги й до самісінької стелі з тисячами кнцжок та журнальних зшитків, але нікому і на думку не спадало туди залізати.

Урбен Пуанте був досить знаною у країні людиною. Помер

він десять років тому. Але й після його смерті батько Боба н® перебрався в цей кабінет, а працював і далі в мансарді* яка бу* ла йому до вподоби.

Двері відчинилися. Увійшла Матільда, поставила столик для гри в бридж, дістала карти в одній із шаф,

— Ти що тут робиш, Бобе?

— Дзвонив по телефону...

— Ну, щось дізнався?

— Нічого нового. Хіба лиш те, що вона вже давно думала про від'їзд...

— Ти поїдеш до Парижа?

— Пораджуся про це з батьком...

— Як же думаєш там її розшукати серед мільйонів людей?

— У нас є спільні друзі, може, вона зайде до когось із них.., У неї є там близька подруга, Емільєна, я знаю її адресу... Зрепь тою, можна звернутися у поліцію...

— У поліцію?

— Бачиш... Тобі я можу це сказати... Боюся за Оділію...

— І я боюсь за неї... Бідолаха... Безневинна бідолаха...

Через кілька хвилин Боб постукав— у двері батькової мансарди. За дверима невдоволено гукнули:

— Заходь!

Напевно, батько упізнав Боба по кроках, коли той піднімався сходами. Батько, як завжди, сидів за своїм письмовим столом, обклавшись книгами, журналами, записниками.

Чи можна сказати, що його кар'єра склалася вдало? Свого часу, закінчивши історичний факультет, він збирався стати викладачем. Та згодом чи то розчарувався у викладацькій роботі, чи просто вирішив обрати інший, легший для себе шлях... Почав писати цілі історичні епопеї, паризькі видавці охоче їх друкували, бо збиралися величезні тиражі. Майже щороку він брав* ся за нову книжку, добираючи такий сюжет, щоб зацікавити широке коло читачів. Власне, це були твори не так історичні, як пригодницькі, він розповідав, скажімо, про якусь змову, а серед її персонажів були фаворитки того чи того короля або якоїсь знаменитої особи.

Писав він розгонистим почерком, твердим і розбірливим, без будь-яких ознак знервованості чи втоми. Добре знав, скільки сторінок має настрочити за день, і робив це наполегливо й терз пляче, час від часу винагороджуючи себе склянкою червоного винця.

— Ти хочеш мені щось сказати про сестру? Певно, щось таз ке, чого тобі не хотілося говорити при матері?

— Так. Це дуже серйозно. Вона погрожує самогубством. Боюся, що цього разу й справді здатна це зробити.

— Дай мені почитати її листа...

— Я ж сказав, що порвав...

— Навіщо?

— Там було таке, що стосувалося тільки мене.

— Підозрюю, що вона написала про нас з матір'ю...

Боб любив свого батька, і вони могли б навіть стати друзям ми, якби для Боба знайшлося досить місця у ретельно відрегу* льованому житті Альбера Пуанте. Боб умів розгледіти під дещо простакуватим виглядом свого батька гострий розум, який завжди виявлявся у складних ситуаціях.

Батько зітхнув:

— Мабуть, таки було помилкою, що ми прийняли запрошення дідуся і переїхали сюди. Це дім старих, і не дивно, що моло^ ді тут бунтують... У нас своє життя, у вас — своє... Усі мої дні минають у цій занедбаній мансарді, а коли виходжу, то лиш для того, щоб відвідати університетську бібліотеку або зустрітись з моїми видавцями у Парижі. Твою матір теж мало що обходить, окрім гри у бридж. От і сьогодні... її єдина реакція на те, що скоїлось,— страх: а що говоритимуть люди?.. Ти щось хотів у мене попросити?

Батько звик до того, що Боб піднімався у мансарду лиш тоді, коли йому були потрібні гроші. Безперечно, саме це його привело й тепер...

— Хочу поїхати до Парижа...

— Сподіваєшся там її знайти?

— Спробую. Я знаю кілька місць, куди вона може зайти...

— Ну що ж, непогана ідея... Ти боїшся за Оділію? Вона то* бі щось таке сказала?

— Бачиш, вона не раз говорила про смерть...

— У мене теж ці побоювання. Але матері не говори нічого...

Він витяг з кишені товстого гаманця, відрахував кілька сто-

франкових банкнот.

— Ось, п'ятсот... Якщо цих грошей не вистачить — подзвони мені. Коли ти їдеш?

— Сьогодні ж увечері, трансєвропейським експресом...

Батько нахилив чоло, і Боб звично, як повелося змалечку,

торкнувся його губами.

— Сподіваюся, зупинишся у "Меркаторі"?

У цьому готелі на вулиці Гей-Люссака їхня сім'я завжди зупинялася, коли наїжджала у Париж. Розташований він у .Латинському кварталі, неподалік від Сорбонни і Люксембурзького саду. Колись давно власником готелю був чоловік на прізвище Меркатор, але з того часу змінилося кілька поколінь, тепер тут хазяйнував мосьє Бедон і це прізвище дуже пасувало до його

1 Тут гра слів: "бедон" по-французькому означає "черевце".

(Прим, пер.) товстощокого обличчя і дорідного тіла.

Альбер Пуанте провів поглядом сина до порога, зиркнув на рдцнник і потягся рукою до пляшки з вином. Настав час перехилити чергову скляночку...

Боб зібрав у дорогу невелику валізу: кинув туди змінну білизну, кілька сорочок, фланелеві штани і про всяк випадок запасну пару взуття. Виходячи, постарався прослизнути непоміченим мимо вітальні, де сиділа мати з подругами. Але зазирнув на кухню.

— Я так і знала, що ти вже сьогодні поїдеш,— мовила йому Матільда. — Зроби все можливе і неможливе, щоб її знайти. Не знаю чому, але в мене передчуття: їй загрожує щось серйозне...

Надворі мовчазно попрощався зі своєю старезною липою, у кроні якої розсипалися золотаві промені призахідного сонця, що багряно поблискували і в дзеркальній поверхні озерця за віллою.

Сягнистими кроками спустився крутою вулицею, перетнув парк і зупинив таксі:

— На вокзал!

У поїзді, відіспавшись, сходив у вагон-ресторан. Там запитав офіціанта:

— Скажіть, вчора ви теж їхали цим маршрутом?

— Так, мосьє.

— А не помітили, бува, молодої дівчини, чимось пригніченої чи знервованої?

— Ви знаєте, мосьє, їх так багато всіляких їздить...

Тоді Боб показав йому фото своєї сестри.

— Здається, ця дівчина сиділа он за тим столиком у кутку. Там ще чоловік якийсь сидів... Мабуть, за вечерею вони і познайомились, бо вийшли звідси вже разом...

— Який він із себе?

— Ще досить молодий. Років сорока...

У Парижі Боб одразу ж поїхав на вулицю Гей-Люссака. Готель був невеличкий, всього на чотири поверхи, він наче загубився серед високих будинків у цьому кварталі.

Двері готельної конторки були відчинені у сусідню кімнату. Там сидів хазяїн, мосьє Бедон, схилившись над стосом паперів.

— О, мосьє Боб? Якими добрими вітрами вас занесло?

— Точніше було б сказати — недобрими вітрами... Розшукую свою сестру. Вона не з'являлася у вас?

•— Ні, востаннє зупинялась тут півроку тому...

— А не помічали ви чогось незвичайного під час її останнього приїзду?

— Вона жила у нас три дні. Першого вечора, лиш внесла свою валізу, сказала, що йде ненадовго подихати свіжим повітрям... А насправді, вам я це можу сказати, ввернулась десь о четвертій ночі...

— Як вона виглядала?

— Дуже добре, здається... У ту ніч Віктор, ти знаєш цього старого, давав їй ключа від номера. Вони ще погомоніли тро* хи... Вона тепер знову у Парижі?

— Напевно...

— Дивно, що цього разу не у нас зупинилася, як завше.— Мосьє Бедон насупив брови.— Ви прибули, щоб її розшукати?

— Атож. Вона поїхала з дому, нікого не попередивши..,

— Мадемуазель завжди була досить незалежною...

— Ну, а в наступні два дні вона також поверталася до го* телю пізно?

— Признатися, таки пізненько...

— Це траплялося і під час попередніх її приїздів?

— Ніколи так не було, щоб аж три ночі підряд... Удень май* же не виходила з кімнати, хіба лиш для того, щоб перехопити пару сандвічів в обід. Мабуть, відсипалася...

— Спасибі, мосьє Бедон.

— Ось вам ключ від дванадцятого. У цьому номері ви зу* пинялися останнього разу...

Боб упізнав кімнату: ті ж шпалери у квіточки, ліжко з мідними шишками, велика дзеркальна шафа...

Так само, як це зробила сестра шість місяців тому, він одразу ж зійшов униз, махнув хазяїну рукою і попрямував на бульвар Сен-Жермен. Те, що розповів йому щойно мосьє Бедон, нагадало Бобу фразу, випадково зронену сестрою після її останнього повернення з Парижа: "А знаєш, Бобе, я знайшла чудовий підвальчик-бар на Сен-Жермен-де-Пре! Є у ньому свій оркестр з п'яти музик — так затишно... Під назвою "Канібал".

Саме туди він і вирішив піти. Насилу розшукав вивіску. Спустився сходами у підвальчик, звідки долгінала поп-музика. Це був невеличкий бар, чоловік на тридцять, але заповнений менш як наполовину. На маленькій сцені сиділо п'ятеро музик — усі довговолосі. Гітарист серед них найпатлатіший.

— Ви самі? — запитав його бармен. Говорив він з помітним скандінавським акцентом.

— Так...

— Тоді, прошу вас, сідайте он за той столик. Що будете замовляти?

— Скотч...

Віскі принесла гарна довгонога офіціантка у коротенькій "під* ничці. /, ~

Грала музика. На п'ятачку танцювали закохані парочки, ^

— Скажіть, цей оркестр у вас давно? З півроку чи більше?

—> Так, мосьє. Ці музики працюють у нас близько року. Вам подобається, як вони грають?

— Авжеж...

Боб посидів за столиком з півгодини, поки у музик настала перерва. Троє з них, залишившись на своїх місцях, закурили, четвертий рушив до стойки бару, а гітарист вийшов на вулицю. Боб підвівся і пішов за ним. Гітарист стояв біля входу. Незважаючи на ріденьку біляву борідку, це був зовсім молодий хлопець.

— Сигарету?

Гітарист узяв одну:

— Дякую.

— Скажіть, сюди часто заходять самотні жінки?

— Рідко. І ніколи не зазирають повії. Наш хозяїн проти цього. Знаєте, він дуже обережний...

— Ви не бачили серед своїх відвідувачів цієї дівчини?

Боб показав йому .фото Оділії. Гітарист уважно розглянув знімок у світлі газового ріжка і повернув фото, щось ніби зва^ жуючи про себе.

— А ким вона вам доводиться? — спитав.

— Це моя сестра. Мені здалося, ви її знаєте?

— Вона вам щось розповідала про мене?

— Про вас особисто ні, але про "Канібал" розповідала. Отже, ви з нею знайомі?

— Вона зацікавилась моєю, грою на гітарі. Сказала, що також грає...

— Справді, грала... І що ж вона ще говорила?

— Розповідала, що живе у Лозанні, на якійсь старій віллі, збудованій ще прадідом, і що там їй усе вже до живісіньких печінок дозолило... Хотіла б переїхати до Парижа, та не має ані грошей, ані спеціальності...

— Вона була тут до закриття бару?

— Так...

— А потім пішла з вами і була у вас вдома?

— Навряд чи можна так сказати — "вдома". У мене лише невеличка і майже гола кімнатка в старому будинку на вулиці Муффетар... Ми кохали одне одного... Вона багато про що роз* повідала. Правда, вона тоді чимало випила...

— І що ж вона ще розповідала?

— Про себе. Заздрила мені, що маю якусь спеціальність, хоч і заробляю мало. Шкодувала, що свого часу закинула гру на гітарі. "Як і все інше,— зітхала вона.— Берусь за щось з ентузіазмом, і здається вже: ось це і є нарешті мій порятунок, мій шлях у житті. А потім, через місяць, або й півроку, відчуваю якусь порожнечу перед собою. Нема нічого. І я стаю сама собі огидна..." Але мені вже час іти. Наступна перерва буде за пів* години...

Боб повернувся за свій столик, замовив ще одну скляночку...

— Ви у нас ніколи раніше не бували? — поцікавився бармен"

— Ні. Але моя сестра сюди заходила кілька разів.

Боб показав йому фотографію. Той упізнав Оділію.

— Красива дівчина. Вона щоразу сиділа он у тому кутку зліва, біля оркестру. Поки не зачинявся бар. Скільки ж їй років?

— Коли ви її бачили, ще не було вісімнадцяти. А тепер їй минуло...

— Вона не приїхала з вами?

— Ні. Вона приїхала сюди одна, а я тепер її розшукую.

Бармен покосився на гітариста, і Боб сказав:

— Я знаю... Щойно з ним розмовляв...

— Йому нічого не відомо?

— У цей приїзд він ще її не бачив. Прибула, мабуть, учора ввечері...

— Ви, здається, занепокоєні...

— Авжеж... Вона поїхала дуже пригнічена... В листі, що ме* ні написала, натякала на самогубство... Вам вона останнього разу нічого не казала?

— Ні. Ми й не розмовляли з нею, хоч двічі я запрошував її танцювати...

Через півгодини за столик до Боба підсів гітарист.

— Скотч?

— Ні, пива. Задушливо тут... Пива, Люсьєно!

— І одне віскі...

— Бармен вам сказав щось цікаве?

— Ні. Він танцював з нею, але вона йому нічого не говорила... Як ви гадаєте, він до неї не залицявся?

— Ні... Це не в його вдачі. Та, зрештою", Люсьєна не дозволила б. Вже рік, як між ними щось виникло.."

— Ви не пригадуєте чого-небудь, ну, може, хоч би якогось випадково сказаного слова, котре допомогло б натрапити на слід моєї сестри?

— Хочете повернути її у Лозанну?

— Коли б і знайшов, то не певний, чи й сказав би про це батькам... Я розшукую сестру задля того, щоб не дати їй наробити невиправних дурниць...

— Але ж вона дуже розумна і розсудлива дівчина... Щоправда, вважає себе нещасливою... Вона якась дуже непроста і дуже щира водночас. Точніше, простодушна. Ще не знаючи мене, першого ж вечора зізнавалася в тому, у чому не завжди зізнаються навіть давньому другові... Наступної ночі попросила мене взяти гітару. Я грав для неї... Вона досить романтичної вдачі, чи не так?

Боб не відповідав. Він розмірковував над усім, що почув.

— Оділія не згадувала про когось із своїх паризьких друзів?

— Говорила про якогось хлопця, але я так зрозумів, що то більше ваш друг, аніж її...

— Люсьєн Данж?

— От прізвища я не пам'ятаю. Знаю лишень, що він мав якесь відношення до кінематографа.

— Тоді це він...

— А ще говорила про свою подругу, яка навчається на фа* культеті мистецтвознавства.,.

— Емільєну?

-— Не певний, але, здається, саме так... Вибачте, мені вже пора на сцену. Спасибі вам за пиво...

Він подав руку:

— Мене звати Крістіан Вермолен. Сподіваюся, ще зустріне* мося. Бажаю успіхів у ваших розшуках. Якщо ж Оділія з'явиться тут, я зателефоную. Готель "Меркатор", ви сказали?

— Так, на вулиці Гей-Люссака...

Боб повертався до готелю пішки. По дорозі обмірковував щойно почуте. Здавалося, у характері, у поведінці сестри від* привалися якісь штришки, раніше зовсім не знані. Дивно, адже вони непогано розуміли одне одного. Втім, взагалі хіба було можливим у їхній сім'ї знати кого-небудь по-справжньому? Він уявив собі, як вона холодно і незворушно лежала вночі на ліж* ку цього музики з вулиці Муффетар, коли той грав для неї на гітарі. Боб знав, що в неї було чимало коханців, але підозрю*

вав, що вона холодна до них. їй просто хотілося говорити з ки* мось, вона могла відкривати душу незнайомій людині, аби лиш Слухали її зацікавлено. їй потрібно було утвердити себе, свою особистість, довести власну оригінальність. Іноді була дуже са* мовпевнена, іноді ж — зовсім зневірена у собі. І тоді у неї на-ступала якась душевна криза... Мабуть, щось подібне сталося і ё той день, коли написала йому листа. Вже у готельному номері Боб ще раз його перечитав. І відчув ще більшу, ніж першого разу, тривогу. Мабуть, під враженням того, що розповів музика. Що з нею? Навіщо їй потрібно було втікати до цього багато* мільйонного міста? А може, її вже немає? Може, й справді вирішила піти з життя так, щоб навіть тіла її не знайшли? Але іому? Кому і навіщо робить такий виклик?

...Боб незчувся, як заснув. Коли ж прокинувся, уже був ра-рок, легкий жовтуватий туман стояв над містом. Боб піднявся ! почав був голитися, коли задзвонив телефон. Кинувся до апарата, сподіваючись бозна-чого, але почув батьків голос:

Ну що, які новини?

' Ніяких.., Але я дізнався, де вона провела три вечори під дао останньої поїздки до Парижа...

— І де ж?

— У невеличкому барі на бульварі Сен-Жермен..,

— Вона була сама?

— Прийшла сама, але познайомилась там з одним музикою...

— Можу собі уявити... Він щось знає?

— Ні, хоч дещо розповів про її попередній приїзд.

— Що думаєш далі робити?

— Продовжу розшуки. Є двоє чи троє людей, яких вона зна* ла у Парижі. Може, хтось бачив її тепер...

— Гаразд. Але тримай мене в курсі... А то я тут зовсім роз* клеївся. Сьогодні вже не міг працювати...

Боб був здивований. Він несподівано відчув у батькові щось таке, чого не помічав раніше. Згадалося, як сестра не раз казала; "Наш татко — старий егоїст, ні про що не думає, лиш про свою роботу і червоненьке винце..." Оділія часто називала його позаочі "старий", хоч насправді батькові ледь перевалило за п'ятдесят й він був ще повен сил.

Боб не знав адреси Емільєни, а тому вирішив піти у Сор^ бонну. Та розшукати її там було нелегкою справою. Перші службовці секретаріату, до яких звернувся, нічого не знали. Нарешті в якомусь кабінеті чиновник, попорпавшись в одному з метале* вих ящичків картотеки, перепитав:

— Емільєна Лот?

— Так...

— Вона проживає в готелі на вулиці д'Еколь...

То був не готель, а щось на зразок сімейного пансіону — невеликий дім у глибині просторого двору. Двері на вулицю були відчинені навстіж. У коридорі пишногруда дівчина, стоячи навколішки, мила підлогу.

— Ви не знаєте, мадемуазель Лот у себе?

— Як ви назвали прізвище?

— Мадемуазель Лот... Емільєна Лот.

— А, Емільєна... Не знаю, чи вона вже прийшла. Запитайте хазяйку.

З'явилась хазяйка, витираючи руки об кухонний фартух. Невисока на зріст, огрядна, вона нагадувала Матільду, тільки мо* лодшу років на десять.

— Це ви хочете побачити мадемуазель Емільєну? Зараз її немає. Усі мої постояльці розходяться після сніданку, а поверх таються десь аж під вечерю, близько сьомої... Ви її родич?

— Ні, ми друзі по колежу. А ви, бува, не знаєте, чи не при-' ходила до неї учора молода дівчина, яка приїхала з Лозанни?

— Ні, не бачила у неї нікого. Втім, я могла бути в цей час на кухні...

— Спасибі, прийду пізніше.

Боб вийшов на вулицю, обережно переступивши в коридорі велику калюжу води, ненароком розлиту служницею. Вирішив, що про всяк випадок таки треба буде зайти до Емільєни. Правда, їхня дружба з Оділією була нетривка, і якось вони навіть посварилися, та, зрештою, з ким із своїх однокласниць Оділія не сварилася?

Боб дійшов до вулиці Сени і розшукав готель, де жив Люсьен Данж. Над дверима висіла табличка з написом: "Мебльовані кімнати. Здаються на день, на тиждень, на місяць". З коридора було прорубане віконце у бюро — тісненьку світлицю з письмовим столом, старим потертим кріслом біля нього і дошкою, на якій висіли ключі від готельних номерів. За письмовим столом сиділа по-домашньому зодягнена жінка.

— Вибачте, мадам. Чи не можу я бачити мосьє Данжа?

— Зараз його немає...

— І не знаєте, коли повернеться?

— О, це важко сказати. Зараз у нього зйомки десь на околиці міста, тож повертається коли як. Якщо все гаразд, то близько десятої вечора, а якщо десь по дорозі затримається в погребку, то не раніше опівночі... А ви, бува, не від батьків його прийшли?

— Чому ви так подумали? Він що, боїться їхнього візиту?

— Таки не хотів би, щоб вони його розшукали. У них дивні стосунки. Особливо з матір'ю. Мені здається, вона просто наводить на нього жах...

Сім'я Данж жила в Лозанні у кварталі Туней. У Люсьєна було чотири молодших сестри. Всі вони ще навчалися у колежі. Батько Люсьєна працював рядовим службовцем у представництві швейцарського банку. Це був симпатичний на вигляд чолов'яга, тільки якийсь надто сором'язливий, аж ніби скований. Що ж до матері Люсьєна, то Боб її ніколи й не бачив...

Боб задумав так: якщо до завтра нічого не доб'ється сам — звернеться із заявою до поліції. Знав, що там є навіть спеціальна служба, котра займається такими от справами, як у нього. "Служба розшуків в інтересах сім'ї". Проходячи мимо якогось із поліційних комісаріатів, зайшов усередину, став чекати своєї черги, обіпершись ліктем на дерев'яну стойку. Подумки відзначив, що порядок тут взірцевий, усе вичищено мало не до блиску, стіни свіжопофарбовані.

— Вас викликали?

— Я хотів би одержати довідку. Якщо пропала людина, куди потрібно звернутися?

— Це хтось із вашої сім'ї?

— Моя сестра...

— Якого вона віку?

— їй вісімнадцять...

— І коли ж вона зникла?

— Два дні тому...

— Може, просто кудись відлучилась?

— Але ж з нею ніколи раніше такого не траплялося...

— Зверніться у службу розшуків в інтересах сім'ї. Будинок номер одинадцять на вулиці Юрзен, це у четвертому окрузі.

Бобу для цього було потрібно лиш перейти міст через Сену. Але поки що він не наважувався втаємничувати поліцію. Ще спробує сам щось зробити, потім подзвонить батькові...

З годину просидів, читаючи газету, на якійсь терасі на бульварі Сен-Жермен. Потинявся трохи і, не придумавши нічого ліпшого, чим би можна було зайнятися, пішов у кіно.

Близько сьомої вечора знову прийшов у пансіон, де жила Емільєна.

— Як, ви сказали, вас звати? — перепитала його служниця.

— Боб... Боб Пуанте...

— Зачекайте тут...

Підібравши руками поли спідниці, вона побігла сходами нагору. Незабаром повернулась і сказала:

— Вона зараз спуститься... Ходіть зі мною...

Поминули їдальню, де стояв великий круглий стіл, накритий на шість чи сім чоловік, увійшли в якусь кімнату, що дуже нагадувала кімнату сільського дому. Може, тому, що з кухні долинав сюди запах рагу...

Боба зустріли стримано. Увійшовши до кімнати, Емільєна лиш зиркнула на нього з холодною цікавістю.

— Ти хотів мене бачити?

— Так. Ви з Оділією були подругами...

■— Ти ж знаєш, що Оділія не мала подруг.

— ...А може, стрічала її цими днями?

— Останнього разу ми бачилися більш як рік тому, у Лозанні...

— Вона не розшукувала тебе тут, у Парижі?

— Якби розшукувала, мені про це сказали б... Наскільки я розумію, вона кудись зникла?

— Так...

— У тебе є сигарети?

Боб пригостив Емільєну сигаретою, підніс їй сірника, запалив сам, всівся в одне із крісел, обшитих зеленим сукном. Емільєна сіла навпроти.

■— Коли це сталося?

-— Два дні тому.

■— А ти певний, що вона у Парижі?

— А куди б іще могла поїхати?

-— Ось побачиш, повернеться з дня на день... Хотіла зайвий раз викликати інтерес до себе. Ніколи не могла поводитись нормально, як усі.

— Я знаю... Не було б біди, якби це так... Але зараз вона в якомусь відчаї. Здається, задумала накласти на себе руки...

— Послухай-но, Бобе, давай спокійно проаналізуємо ситуа" цію: якби вона була в такому відчаї, щоб укоротити собі віку, то хіба потрібно їхати до Парижа? У Лозанні для цього не мен* ше можливостей, ніж тут...

— А якщо вона не хотіла, щоб знайшли її тіло?

— Як ти це собі уявляєш? Поховати сама себе? Припустимо, захотіла б кинутися у Сену, але ж її тіло спливло б через день* два...

— Спливло б. Але могло б стати уже невпізнанним...

— Ні, тут щось інше... Оділія не може не розуміти, що де 0 вона не заподіяла собі смерть, її все одно знайдуть, розпізна* ють, поховають на кладовищі... Просто вона завжди любила ускладнювати собі життя. Пригадую, як ще у колежі пишалася тим, що втратила дівочу

цнотливість. Перешіптувалася з дівча* тами, які зробили так само... А на тих, котрі ще цього не спі* знали, дивилася так, ніби кожна з нас мала якусь фізичну ваду. І гордилася: "Це був не хлопчик з колежу, а справжній муж* чина. Мені нецікаво було б спати з ровесником". Цілий місяць нам товкла про те. Може, лишень задля того, щоб хлопці з нашого класу поглядали на неї з неприхованим інтересом? Правда, у цей час вона вже перейшла на "ти" з двома наймо* лодшими викладачами колежу. Не знаю, чи було щось між ни* ми. Мабуть, ні... Але вона спеціально заходила у ресторанчик поблизу Бетюзі і замовляла собі склянку соку і сандвіч саме в той час, коли приходили обідати ті двоє викладачів. Отож траплялося, що опинялися вони за одним столиком, і Оділія курила не криючись.

— Я знаю все це, Емільєно.

— Тоді чому мене розпитуєш?

— Бо хочу її розшукати... У неї, звичайно, є свої вади. Але це не причина для того, щоб дозволити їй вчинити щось непо* правне...

— Та зрозумій же: вона завжди грає якусь роль...

Те, що говорила Емільєна, було правдою. Але не цілком. Емільєна ставилася до Оділії досить прохолодно, і тому нама* льований нею психологічний портрет аж ніяк не був схожий на справжній.

— Ну що ж, дякую за розповідь.

— Що робитимеш далі?

— Продовжу розшуки...

— Вона не так вже й багато людей у Парижі знала... Скільки— разів бувала тут?

— Чотири чи п'ять. Щоразу приїздила лиш на кілька днів.

' — Ти молодець, Бобе. Бажаю тобі успіхів.

Розпрощавшись з Емільєною, Боб вийшов украй пригнічений. Не мав жодних ілюзій щодо вдачі своєї сестри, та все ж було таке відчуття, ніби щойно в його присутності її облили брудом. Образ сестри, що йому змалювали, багато в чому таки співпадав і водночас був якийсь викривлений. Йому бракувало чогось суттєвого, невловимого, притаманного саме Оділії — жаги до життя.

Бобу важко було розібратися, як же він сам ставиться до сестри. Невже Оділія і справді гірша від цієї ж Емільєни чи від більшості своїх подруг? Яка ж то внутрішня сила штовхала її йти до кінця задуманого, не зважаючи на те, що казатимуть про неї люди?

Боб повільно прямував на вулицю Сени, знову до того готелю, де жив Люсьєн.

— Мій друг уже повернувся? — запитав він хазяйку.

— Хвилин із десять тому. Вам таки пощастило. Знімали якісь там епізоди на пристані, і він ненароком упав у воду. Те^ пер перевдягається...

— Який у нього номер?

— Тридцять перший. Це на четвертому поверсі...

Боб зійшов нагору і постукав— у двері.

— Хто там?

— Боб Пуанте.

— Хвилиночку. Я перевдягаюся...

Незабаром двері відчинилися. У невеликій кімнаті на самісінькій підлозі лежала купа мокрого одягу, навколо якої утворилася калюжа води. Посеред кімнати стояв Люсьєн Данж у голубих джинсах й натягав на себе жовтий светр.

— Це через того ідіота інженера я шубовснув у воду. Насунув на мене, як слон. Довелося взяти таксі і мчати додому. Нам навіть своєї автомашини не виділено. Це дешевенький фільм, майже усе на природі знімаємо...

— Ти задоволений?

— Якщо не брати до уваги вимушеної купелі. До речі: я вже другий помічник режисера. Це таки прогрес... Місяць тому був усього лиш стажером...

— Тепер, певно, розраховуєш вибитися в режисери?

— Ще й як розраховую, старий!

Це був добродушний товстун, який ходив, смішно вивертакн чи ноги. Обличчя у нього було рухоме, мов у клоуна.

— Може, сходимо разом повечеряємо?

— При умові, що кожен платитиме за себе.

— Як хочеш.— Люсьєн почав узуватися.— Тут неподалік е досить симпатична кав'ярня...

Мабуть, у цій кав'ярні він був постійним відвідувачем, бо ха-зяГн, запримітивши його ще на порозі, привітався приязно, як з давнім знайомим:

— Добрий вечір, мосьє Люсьєн. Що замовлятимете сьогодні?

— А вам, мосьє?

— Трохи гренадину...

— Склянку доброго вина.

— Тоді рекомендую божолезьке...-

Боб глянув на табличку з меню, що висіла при вході. Морсь* кі черепашки, теляче рагу, пиріг з яблуками...

Взяли свої склянки і всілись за вільним столиком. Висока стрункa дівчина у чорній сукні з білим фартушком підійшла до них:

— О, мосьє Люсьєн! Ви сьогодні вечеряєте з другом?

— Так, Леонтіно...

— Я вам казала, що мене звати не Леонтіною...

— Але ж вам так пасує це ім'я! Ваші батьки повинні були б наректи вас Леонтіною.— Люсьєн підморгнув Бобу і плеснув офіціантку ззаду.

— Як вам не соромно! Що ваш друг подумає?

— Мій друг подумає, що ми з вами у гарних стосунках і що ви розумієте жарти...

Коли офіціантка пішла, Люсьєн, стишивши голос, запитав:

— То що тебе привело сюди?

— Люсьєне, може, ти бачив мою сестру учора чи позавчора ввечері?

— Я її не бачив уже три роки. Скажи, Бобе, вона, мабуть, стала тепер з біса гарненькою дівчинкою. Я ж бачив її ще під* літком, зовсім безгрудою.

— Тепер вона розкішна...

— Значить, їй пора уже зніматися в кіно.

— Чому ти так вирішив?

— Та в неї ж природний артистизм! Я багато спостерігав за нею, і мені здається, що вона постійно грає, причому так пере* втілюється в образ, що ніби й справді стає тою особою, чию роль грає. Коли ж вона втомлюється або ж коли це нікого не зворушує, придумує собі якусь іншу роль.

— Це таки правда...

— Ось тому я й кажу: її шлях — у кіно...

Офіціантка принесла дві порції морських черепашок.

— Нам ще пляшечку божолезького, Леонтіно. Мій друг каже, що воно чудове.— Потім до Боба: — Отже, Оділія в Парижі?

— Повинна бути тут. Так написала у своєму листі... Сповістила мене, що хоче зникнути назавжди. Тепер от розшукую людей, котрих знала в Парижі. Може, зустрічалася з кимось у ці дні...

— І які результати?

— Поки що ніяких. Завтра звернусь до поліції...

— Гадаєш, справа така серйозна?

— Ти ж сам щойно сказав: якщо вона обрала якусь роль, То грає її по-справжньому...

— Бідолашна дівчинка...

Якщо Оділія ще не здійснила свого задуму, то вона не могла залишатися у чотирьох стінах готельної кімнати. Обов'язково мала вийти в місто, швидше всього — увечері. Оділія ніколи не ходила до кав'ярень на Єлісейських Полях — вони для снобів. Монмартр принаджував лише простодушних туристів. Немає нічого кращого за Лівий берег і особливо за бульвар Сен-Жер-мен-де-Пре. Отож Боб почав прочісувати всі кубельця в цьому районі. Скрізь гамірно, накурено і була така тіснява, що парочки не танцювали, а лиш похитувалися на місці під оглушливу музику.

У кожному барі Боб, лиш для годиться, замовляв що-небудь випити й уважно розглядався довкола, сподіваючись побачити сестру. Щоразу витягав з кишені її фотографію:

— Ця дівчина не з'являлась у вас останнім часом?

І скрізь йому відповідали одне й те саме:

— Ні, це фото мені нічого не промовляє. Знаєте, у нас щодня так багато клієнтів...

Вечоріло, і Боб уже втрачав будь-яку надію, хотілося спати. "Ще в один загляну — і край..." І так повторювалося багато разів...

Останній підвальчик був дуже брудний, серед клієнтів — здебільшого патлаті хіппі, між столиками манірно походжала нечупарна співачка, супроводжувана гітаристом з масним волоссям. Слідів Оділії й тут не було. Боб вже збирався піти. Та Коли виходив, до нього звернувся бармен, здоровенний чолов'яга з пишними вусами:

— Рому?

Боб затримався біля стойки, на якій негайно з'явилася пляшка рому.

— Знаєте, мосьє, ця співачка у нас не працює. В нас будь-хто з клієнтів може виконати якийсь номер. І якщо виходить не** Погано, то я наливаю йому безкоштовно склянку вина. Є такі, хто лиш заради цього сюди приходить...

Глянувши на Боба, поцікавився:

-— А ви, мабуть, студент?

— Атож...

•— У нас студенти не часто бувають. Переважно — хіппі... Але Нічого, люди вони досить люб'язні.

Боб уже вкотре дістав з кишені фото:

— А вам не доводилося бачити цю дівчину?

Бармен, лиш кинувши оком, відповів:

— Так, мосье. Минулої ночі ви могли б з нею зустрітися. Вчора вона сиділа за он тим столиком, третім ліворуч, де зараз сидять двоє негрів...

— Ви певні, що то була вона?

— Цілком, як і в тому, що зараз розмовляю з вами.

— У чому вона була одягнена?

— Це що, допит?

— Вибачте, мосьє, але мені треба знати, чи справді йдеться про мою сестру.

— На ній були темно-коричневі штани і жовтий светр, а по-верх нього замшева куртка...

— Вона була сама?

— Прийшла сама, було вже хвилин за п'ятнадцять після опівночі, але познайомилась тут з одним латиноамериканцем. Він підсів за її столик...

— І вони вийшли звідси разом?

— Ну, цього вже я не помітив. У мене не було ніяких підстав зважати на них більше, ніж на інших...

— О котрій ви закриваєте?

— Як коли... Найчастіше десь між другою і третьою ночі...

Отже, Боб не помилився. Оділія таки вийшла погуляти в місто. Та що було потім? Чи відкинула вона думку про самогубство? А якщо ні? Може, чого доброго, намислила кинутись у Сену? Та ні. Вона ж добре плаває і навряд чи змогла б потонути...

І раптом у нього майнув страшний здогад: а якщо Оділія прихопила з дому батьків револьвер? Потрібно негайно подзвонити батькові. Не хотілося б, щоб хтось інший підняв трубку. Але ж батько із'своєї мансарди телефонного дзвінка у вітальні не почує. Мабуть, краще подзвонити близько шостої ранку, коли він п'є свою традиційну чашку кави перед ранковою прогуляна кою.

Бар уже потроху порожнів. Боб теж розплатився і вийшов. Дістався готелю, накрутив на шосту ранку будильник і відразу ж заснув. Далася взнаки втома, та й довелося йому сьогодні у всіх тих підвальчиках набратися чимало.

Вранці зателефонував у Лозанну. Трубку взяли не зразу. Нарешті озвався батьків голос:

— Це ти, Боб? Ну, як? Знайшов?

— Поки що ні. Але натрапив на слід. Позавчора вона була у невеличкому барі на Сен-Жермен... Та дзвоню тобі з іншого приводу. Подивись, чи на місці твій револьвер?

— Який револьвер? Отой старий пугач, що його мені подарували років із двадцять тому?.. Він лежить у шухляді мого письмового стола.

— Чи можеш зараз перевірити?

Чекати довелося довгенько. Нарешті Боб почув захеканий батьків голос:

— Револьвера немає... Але точно пам'ятаю, що не перекла-дав його. Щойно запитав Матільду, чи вона, бува, не чіпала його, прибираючи. Каже, що ні. Ти думаєш, взяла Оділія?

— Не знаю. Але ж снодійне з ванної кімнати і револьвер з твого письмового стола зникли водночас...

Отже, сестра і справді хотіла піти із життя, але не знала, в який спосіб. Проте ці страшні наміри не перешкодили їй повеселитися у нічних барах.

— Ти вже перевірив готелі?

— Та їх же тут до біса.

— Що думаєш далі робити?

— Звернуся в поліцію...

Боб знову ліг спати і прокинувся лише о десятій ранку. Почував себе після учорашнього зле. Випивши кави і перекусц|шц без усякого апетиту, близько одинадцятої вже був на вулиці Юрзен.

Комісар поліції виявився могутнім широкоплечим чоловіком. Попихкуючи чорною сигарою, вислухав Боба і запитав:

— А чому прийшли до нас ви?-У вас немає батьків?

— Є. Але батько приїхати не зміг...

— У графі "місце проживання" вказано адресу готелю. А де живете постійно?

— У Лозанні...

— То ви швейцарець? А що робите у Парижі? Навчаєтесь?

— Ні, навчаюсь я у Швейцарії..,

— А ваша сестра?

— І сестра навчалась у Швейцарії. Та ось уже чотири дні.., Ні, здається, три... Я в такому стані був ці дні, що вже й з ліку збився.

— Але ж ваша справа нас не стосується. Навіть якби ви жили десь у французькій провінції, то й тоді довелося б звернутися до місцевої поліції, а вже вона могла б звернутися до нас. У вас є докази того, що вона справді приїхала до Парижа?

— Так, я натрапив на її слід в одному з нічних барів Латинського кварталу. Хазяїн упізнав її на фото. Він навіть розпо^ вів, у чому вона була, й дуже точно описав її одяг: темно-коричневі штани, жовтий светр і куртка така сама як у мене.

— А може, ваша сестра любісінько гостює у когось із своїх паризьких приятелів?

— Я зустрічався з усіма, до кого вона могла б тут зайти.

— У неї могли з'явитися й нові друзі, яких ви не знаєте.

— Мені навіть пощастило бачитись з одним. Гітарист з нічного підвальчика на Сен-Жермен... Познайомилась з ним, коли була у Парижі минулого разу.

— То вона й раніше сюди приїжджала?

— Так. Але то було з дозволу батьків.

Боб витяг з кишені фотокартку, Комісар безцеремонно вту-. пився у знімок.

— А що ви скажете про вдачу своєї сестри?

— Досить неврівноважена. Покинула колеж, не довчившись останній рік. Потім кілька разів пробувала знайти собі якесь заняття, але щоразу його полишала...

— У неї були якісь серйозні стосунки з чоловіками?

— Так. Це в неї почалося ще з п'ятнадцяти років...

— Батьки знали?

— Ні, вона лиш мені довірялася.

— У Лозанні в неї є друзі?

— Коли сестра ще навчалась у колежі, я їх знав. Потім, після колежу, стала зовсім незалежною.-Частенько виходила з дому увечері, а поверталася пізно вночі.

— І батьки з цим мирилися?

— її нічим не можна було зупинити. Якщо вже задумає щось — обов'язково зробить...

Комісар жував сигару, не приховуючи свого подиву.

— Чим займається ваш батько?

— Пише історичні романи. Можливо, вони траплялися вам на очі: його книжки виходять тут, у Парижі, і мають чималий успіх. Він підписується справжнім ім'ям — Альбер Пуанте...

— Якщо я правильно розумію, батько не дуже опікується ні вами, ні вашою сестрою. А що ж мати?

— У неї свої інтереси...

— Таким чином, ваша сестра користується повною свободою. А чому вона вирішила податися до Парижа?

— Бачите, на її думку — тільки й світу, що Париж... Навіть не Париж... Точніше сказати б, Сен-Жермен-де-Пре, який вона обожнювала...

І зараз же злякано похопився й поправився*:

— ...який вона обожнює...

— Не знаю, чим допоможемо вам. Навіть якщо ми і розшукаємо вашу сестру, то хіба ж змусиш її повернутися до батьків, якщо ті не годні втримати її вдома?

— Ось почитайте цього листа... Вона вкинула його у поштову скриньку перед тим, як сісти на поїзд, і я одержав його наступного дня.

Комісар прочитав листа дуже уважно.

— Розумію ваше занепокоєння,— сказав, повертаючи його Бобу.— Залишіть про всяк випадок сестрине фото. Я попрошу розмножити його і роздати нашим агентам.

— Ви гадаєте, ще не пізно?

— Ми зробимо все можливе, мосьє Пуанте. Але погодьтеся: ця історія — не простий горішок...

— Ваша правда... А чи не можна повернути мені знімок сьо-годні? Я теж продовжуватиму розшук.

— Зайдіть о п'ятій. Черговий вам поверне фото і навіть дасть дві-три копії...

Комісар підвівся з-за столу і своєю могутньою п'ятірнею потиснув хлопцеві руку.

Вранці наступного дня Боб снідав у маленькому ресторанчи-ку неподалік од свого готелю. Сидячи за столиком біля вікна, байдужим поглядом розглядав перехожих і думав про Оділію. Що зараз робить вона? Може, десь поблизу і так само снідає в якомусь непримітному ресторанчику? А може, ще у своєму номері, якщо вчора повернулась пізно, і так само, як любила робити це удома, гризе сандвіч, лежачи у ліжку? Якщо вона ще не здійснила свій страшний задум, якщо дала сама собі хоч кілька днів відстрочки, то, можливо, душевна криза вже позаду. І якщо то було якоюсь хвилинною слабкістю, чи не жалкує тепер, що написала йому листа?

Боб мучився тим, що йому ще майже нічого не вдалося зробити. Хоча таки натрапив на слід Оділії — це вже щось... Якби він заглянув у той нічний підвальчик на добу раніше, міг би зіткнутися з нею обличчя в обличчя. Зрештою, хіба під силу одній людині обійти всі ті бари та ресторани? В одному тільки Латинському кварталі їх сотні. І стільки ж готелів, де могла зупинитися сестра.

Боб уже був надумав опублікувати у газетах сестрине фото. Написав би короткий текст до нього... Хотів навіть порадитися з комісаром, коли

заходив до нього вранці, але в останній мо-мент відмовився від цього задуму, побоюючись, що можуть бути і небажані наслідки.

Вийшовши з ресторану, упіймав таксі і поїхав до інституту судово-медичної експертизи.

— Як її прізвище? — перепитав чоловік у білому халаті, вислухавши Боба.

— Оділія Пуанте... Але вона могла бути без документів.

— Саме так найчастіше й трапляється... Скільки їй років?

— Вісімнадцять. Стрункa блондинка високого зросту. Одяг* нена, певно, у коричневі штани...

— І коли ж вона зникла?

— Останнього разу її бачили позавчорашньої ночі у Латинському кварталі.

— Тоді її тут немає. За цей час до нас привозили три трупи, але серед них не було жодної дівчини чи молодої жінки... Залишіть мені вашу адресу про всяк випадок...

Після цих слів у Боба поповзли мурашки по тілу. Записав на аркушику своє прізвище і адресу готелю на вулиці Гей-Люссака.

— Ви сказали, сестра вас попередила про свій намір накласти на себе руки?

— Так, чотири чи п'ять днів тому...

— У такому випадку малоймовірно, щоб вона це здійснила. Коли насправді замислюють таке, то інших не попереджують.

Трохи згодом Боб купив у найближчому газетному кіоску план Парижа. На одній із сторінок був список лікарень. Усіх їх — близько п'ятдесяти, і чимало з них розташовані у Латинському кварталі або неподалік. Боб зайшов до першої-ліпшої. Немолода вже жінка у голубому халаті і чепчику такого ж кольору визирнула крізь віконце тісної, мов клітка, кімнатки:

— Якщо ви хочете когось відвідати, то он висить розпорядок дня, там написано, у які години це можна зробити.

— Я хотів би дізнатись, чи не потрапляла сюди моя сестра.

— Як її прізвище?

— Оділія Пуанте...

Жінка погортала журнал.

— Ні, пацієнтки з таким прізвищем у нас немає і впродовж останнього тижня не було.

— Тижня? Ну, тиждень тому вона ще була у Лозанні...

Справді, лишень чотири дні тому Оділія була вдома, усе

спокійно було у них на віллі. Але тепер Бобу вже не вірилось у це. Розмірене життя у Лозанні раптом стало для нього тут, у паризькій круговерті, таким чужим і далеким, що здавалося майже несправжнім. Там кожен мав свій звичний ритм. Батько сидів собі з ранку й до вечора за письмовим столом у мансарді. У матері — своє... Вона оживала десь у

другій половині дня, коли приходили її подруги, щоб зіграти у бридж, або коли вони разом збиралися в аристократичному клубі на вулиці Рюмін, щоб продовжити свою гру. Таки було батькам не до Оділії. Та й Боб приділяв їй уваги небагато. Щоправда, через навчання він майже ніколи не мав вільного часу...

Боб зайшов до іншої лікарні, там його зустріли люб'язніше.

— Білява дівчина, кажете? Зачекайте хвилиночку, я з'ясую, чи за останні кілька годин не поступали нові пацієнти... Ні, юначе, нікого, хто був би схожий на вашу сестру...

Так обійшов ще кілька лікарень. І скрізь:

— У нас такої немає, мосьє...

Боб повернувся до готелю:

— Є щось для мене? Може хтось дзвонив?

— Ні, немає нічого. Перепрошую, я бачу, ви зморений. Може, трішки відпочили б?

Боб гірко всміхнувся: хіба ж тут до відпочинку? О п'ятій знову прийшов до поліції, забрав знімок Оділії і ще шість фотокопій з нього і тільки після цього повернувся до готелю й проспав там до вечора. Коли прокинувся, було вже зовсім темно, лиш відблиски вечірніх вогнів спалахували на скляних дар-мовисиках люстри. Боб прийняв душ, одягнувся. Була вже десята година. У першій-ліпшій кав'ярні перекусив трьома сандвічами, запиваючи їх пивом.

Схоже, збиралося на дощ. Десь далеко прогуркотів грім, і Бобу це нагадало гуркіт швидкого поїзда. Уявилося: з такого йоїзда тут, у Парижі, сходила на перон сестра, тримаючи в руках голубу валізу... Але

постривай! Якщо вона спакувала свою Налізу, то це означає, що не збиралася у найближчі день-два розлучатися з життям. Значить, бодай кілька днів відстрочки собі відвела. Вона не схотіла зупинитися у "Меркаторі", де її Легко було б розшукати. То, може, зупинила свій вибір на якомусь готелі неподалік вокзалу? Там чимало всіляких готелів різних категорій. А в цілодобовій привокзальній коловерті легше залишитися непоміченою...

Боб поїхав до Ліонського вокзалу. У готелях цього району правила не дуже суворі: подорожні могли й не пред'являти документи, а лиш назвати себе.

— У вас мадемуазель Пуанте не проживає?

— Ні, не було.

Обійшов кілька готелів — і скрізь одне й те саме. Аж нарешті якийсь консьєрж відповів:

— Мосьє, ви трохи запізнились. Учора після обіду вона поїхала від нас. Взяла таксі...

— І не знаєте, куди саме?

— На жаль, ні...

Отже, вона не виїхала з Парижа поїздом, адже для того, щоб потрапити на вокзал, таксі не потрібне. Але навіщо переїхала з готелю?

— Я можу від вас подзвонити?

— Телефон-автомат у холі ліворуч... Зачекайте, дам жетончик...

Боб накрутив номер поліції, попросив, щоб його з'єднали з комісаром. Незабаром обізвався знайомий хрипкуватий голос:

— Слухаю вас...

— Алло! Це Боб Пуанте. Я приходив до вас сьогодні вранці...

— А, це той молодий чоловік, що розшукує свою сестру? Ви вже її знайшли?

— Ні, але дізнався, в якому готелі вона зупинялась. Правда, учора виїхала звідси, взявши таксі. Пробачте, що телефоную у такий пізній час...

Нічого, у нас в поліції з часом рахуватись не доводиться.

д те, що ви сказали, дуже важливо. У якому готелі вона зупинялася?

— Хвилиночку... Я не записав, але мені його ще видно звідси. Якась цікава назва: "Еліар".

— Це навпроти Ліонського вокзалу?

— Так...

— Мої люди займуться ним завтра...

Боб був дуже задоволений із себе: адже здогадався пошукати саме тут, біля Ліонського вокзалу. Але чому Оділія так раптово покинула готель? Чи не з'явиться вона знову десь у Латинському кварталі? Боб вирішив ще раз побувати в тому підвальчику, де познайомився з гітаристом.

Він сів за один із столиків, замовив собі шотландське віскі. Гітарист його відразу ж запримітив, і як тільки настала перерва, підсів до Боба.

— Ну як, ви бачили її?

Боб заперечливо хитнув головою.

— А я дещо дізнався. Від свого товариша. Він теж гітарист. Бачив її у нічному барі неподалік. "Чирвовий туз" називається...

— Але дивно, що, незважаючи на ваше з нею знайомство, вона так і не з'явилася тут... Можливо, навіть уникає цього місця, щоб не зустрітись із вами...

Про себе ж подумав: "Вона здогадується, що я у Парижі. Мене уникає. Може, навіть думає, що ми сюди приїхали з батьком удвох..."

Попрощавшись з гітаристом, вийшов на вулицю. Накрапав дрібний дощ, якого, мабуть, парижани чекали давно, бо тут, так само, як і в Швейцарії, вересень стояв напрочуд сухий.

"Боб виходить з дому раніше, ніж приходить пошта. Якщо листа одержить Матільда, вона віднесе його у братову кімнату. Якщо ж випадково лист потрапить до рук матері і вона упізнає мій почерк, то навряд чи втримається, щоб не прочитати його..." — так міркувала Оділія, сівши у Лозанні на транс-європейський експрес до Парижа. "Що подумає брат, читаючи листа? Чи скаже про нього батькові? Цілком можливо, адже вони щирують між собою, і Боб частенько наникує в мансарду... Але чи сказав він батькові про мій намір? Чи, може, побоявся його травмувати і сказав лише про від'їзд? Боб, напевно, приїде до Парижа і спробує розшукати мене. Ну що ж, у нього буде небагато шансів знайти мене серед кількох мільйонів парижан".

Якийсь чоловік середніх літ сидів навпроти, тримаючи на колінах шкіряний портфель, немов там лежало щось дорогоцінне!

він крадькома поглядав на Оділію, а коли погляди їхні зустрілися, (НІЯКОВО всміхнувся.

Зійшовши з поїзда на паризький перон, Оділія загубилася в цьому 'величезному людському потоці, що штурхав її з усіх боків. Стояла безпорадна при тьмяному світлі припорошених ліхтарів, і їй здавалося, що і ця подорож, і усе, що відбувається нині з нею,— все це примарне. Що ж робити далі? Раніше і не думала б над цим, а просто взяла б таксі і поїхала б на вулицю Гей-Люссака, до готелю "Меркатор". Там вона завжди почувала себе ніби удома. Але тепер цього не можна. Адже саме туди в першу чергу нагряне Боб, тільки-но з'явиться у Парижі. Навпроти вокзалу було кілька готелів, їхні холи світилися серед ночі, і Оділія увійшла до найближчого з них, навіть не глянувши, яка назва на вивісці. Нічний консьєрж попросив у неї якісь документи. Оділія неохоче дістала із сумочки паспорт.

Кімната їй дісталась досить велика, але якась незатишна і неохайна. У ванній на тьмяній емалі відбилися довгі коричневі патьоки.

' Сівши на краєчку ліжка, Оділія заплакала. Почувала себе зовсім самотньою, нікому на світі не потрібною. Не знала, що робити далі. Життя здавалося їй якимось нікчемним і недоречним, таке собі беззмістовне існування. Треба кудись йти, забутись у людському натовпі, розвіятись у вечірньому гаморі великого міста. Але чи справді там, за цими стінами, їй стане легше? Адже всім цим перехожим до неї байдуже... То чи не краще зараз же дістати із сумочки снодійне і проковтнути усі таблетки? Ні, мабуть, ще рано. Можна трохи й відтягнути смерть. Взяла тільки одну таблетку і запила її ковтком води з щербатої склянки. Лягла на ліжко і ще трохи поплакала. їй не хотілося роздягатися, здавалося, немов десь тут, у цій непоказній кімнаті, чатує якась небезпека. Так і заснула одягненою...

Прокинулась пізно, було вже близько дванадцятої. Але при денному світлі кімната не здалася привітнішою. Хотіла прийняти душ, та не наважилась залізти у неохайну пожовклу ванну. Побачивши телефонний апарат на нічному столику, подзвонила черговому й замовила в номер пару бутербродів з м'ясом та сиром. Жувала їх, сидячи біля вікна, і байдуже спостерігала, як на привокзальній площі снували взад-вперед таксі, привозячи або відвозячи нових пасажирів. Потім знову заснула і встала лиш о четвертій пополудні. Поспіхом зібралась, бажаючи якнайшвидше вийти з цих похмурих стін.

Прогулялась трохи по набережній Сени, зайшла , у невеличкий ресторанчик повечеряти. Усе ще десь витала душею. Відчувала, що паморочиться голова. "А може, я нездужаю?" — подумала. За вечерею випила трохи джину з водою, але ніякого полегшення це не принесло. У залі танцювали закохані парочки, бони здавалися їй щасливими, і відчувала, що заздрить їм. Як не вистачало їй когось, з ким би можна було просто порозмовляти. Брата, наприклад. Ні, скоріше — лікаря, який би знайшов причину її недуги. А може, це ніяка не хвороба? Як вона досі жила? В порожнечі. ІДо це — її особиста вина? Чи, може, така вже атмосфера усього' їхнього міста? Нікому не потрібна. Зайва людина. Більше того — тягар для інших. І завтрашній день не обіцяє нічого кращого...

"Ну що ж, жереб кинуто. Навіть спробувала усе пояснити Бобу. Чи зрозуміє? Адже він — повна мені протилежність. Врівноважений, певний у собі... Що він думав, прочитавши листа? Напевно, сів у перший же поїзд і виїхав до Парижа..."

Оділія спробувала вирахувати час, коли він міг з'явитися у Парижі. їй раптом захотілося піти на вулицю Гей-Люссака, знайти його в готелі і сказати, що згодна відмовитись од своїх задумів, якщо він пообіцяє не виказати її батькам. Вона не повернеться у Лозанну. Це безперечно. Але що тут робитиме без спеціальності? Навіть колеж не закінчила... Покинула його так само, як покидала пізніше уроки гри на гітарі, уроки танцю або заняття англійською... Спочатку, правда, запалювалась,

кілька тижнів працювала залюбки, але неодмінно наставав день, коли інтерес той зовсім пропадав. Наприклад, з англійською розпрощалася дуже просто — увечері, лягаючи спати, залишила Ма-тільді цидулку: "Не буди мене вранці. Передзвони на курси, що я більше не прийду..." І знову цілими днями спала, слухала музику чи перегортала першу-ліпшу книгу...

До її столика підсів чоловік середніх літ.

— Мені здається, ви тут вперше, чи не так? — запитав, даруючи їй усмішку ловеласа. Оділія глянула на нього невидющим поглядом, і незнайомець знітився. Розплатилася і вийшла. У неї залишилося п'ятсот франків. Що робити, коли гроші закінчаться? Тепер вже картала себе, що поїхала так із Лозанни. їй хотілося зникнути, та й годі.

Добре, щоб смерть була якась романтична. Про себе перебирала різні варіанти. Поліція натрапляє на тіло. Його везуть в інститут судової експертизи. З'ясовують особу. Батьки приїжджають до Парижа, щоб забрати тіло у Лозанну. Там, у церкві на місцевому кладовищі, їй проспівають відхідну. Мабуть, дадуть некрологи у газетах, і на похорон зійдуться всі її друзі. Прийдуть, звичайно, і материні партнерки по грі у бридж. Вона лежатиме у довгій новенькій труні, що нестерпно пахнутиме свіжим лаком, і буде задихатися від того запаху... Ну от, що за дурниці? Звичайно, вона не задихатиметься, адже буде вже мертвою. Втім, хіба був хтось, хто знав би, як воно там після тог о?..

У готелі Оділія знову ковтнула таблетку снодійного. Проки* нулась під десяту ранку і, поснідавши, взялась прибиратися. Одягнулася так само, як і вчора: штани і сорочку, які щільно Облягали тіло, підкреслюючи форми. Пообідала в ресторані на якійсь вуличці за церквою Сен-Жермен... Не знала, чим зайнятися, з ким заговорити. Тинятися вулицями не хотілося. Повернулася до готелю й спала там до вечора.' Усе відкладала і відкладала той, найостанніший момент. І не тому, що боялася його, а відчувала потребу у такому повільному, майже ритуальному прощанні з життям. І при цьому ніхто із тих, хто

зустрічався їй на вулиці або вітався з нею в готелі, не повинен був здогадатися про її наміри.

Увечері ще трохи погуляла по місту, перехопила по дорозі пару сандвічів. Знову подумалося про Боба. Він, без сумніву, уже приїхав. Що робитиме? Напевно, зазирне до "Канібала", бо & якось йому похвалилась, що добре провела там час. Тоді, Коли потрапила до "Канібала" вперше, у неї був стан якоїсь ейфорії. Пізніше не раз із сумом згадувала гітариста, який тоді повів її до себе. Тепер хотілося бачити його знову, поговорити 8 ним, але це, було небезпечно. Адже цілком ймовірно, що Боб завітає до "Канібала" і познайомиться з гітаристом. Цікаво, чи зізнається той, що трапилося між ними? Зрештою, зізнається чи ні — яка різниця? Вона вже давно не соромилась своїх інтимних стосунків з чоловіками... Навіть дядечко Артур, родич по матері, до неї залицявся... І не соромився після того, ніби нічого й не було, навідуватися до них додому, цілком задоволений із себе, ще й при нагоді масно жартував:

— Ну, моя красуне, скільки тобі після мене трапилося бідолашних жертв?..

Дядечко Артур був процвітаючим бізнесменом. Він подорожував на своєму чудовому автомобілі від ферми до ферми, укладаючи угоди на продаж сільськогосподарських машин. І ніколи не відмовлявся від того, щоб тут же "обмити" нову угоду склянкою доброго вина.

По матері у них є ще одна родичка — живе самотньо у Па^ рижі, їй вже за вісімдесят. Сім'ї і дітей ніколи не мала, усе життя працювала, тож має і певні статки, і непогану пенсію. Оділія колись, ще зовсім маленькою, бувала у неї один раз і пам'ятає ту затишну, охайну, ,як іграшка, квартиру на Монмартрі. Завітати до неї зараз? Але про що вони розмовлятимуть? І чи не повідомить вона батьків, якщо ті вже зчинили тривогу?

Оділія шукала який-небудь бар, де можна було б провести вечір, а може, й частину ночі. Хотіла, щоб був він зовеш непримітний, у кожному разі — не з тих, про які знав Боб. Так і забрела у "Чирвовий туз". Якась жінка співала у супроводі гітари. Офіціантка з неохайно пофарбованими нігтями запитала Оділію, що вона питиме. Замовила джин з тоніком. Цим напоєм уперше пригостив її у лозаннському ресторані один із молоденьких викладачів колежу, коли Оділія була ще ученицею.

За сусіднім столиком сиділи двоє юнаків, одягнені зовсім просто, обоє у синіх потертих джинсах.

— Ви когось чекаєте, мадемуазель?

— Ні...

— Тоді чи не хотіли б приєднатися до нас?

Оділія пересіла до їхнього столика.

— Що у вашій склянці?

— Джин.

— Тоді допивайте, щоб ми могли вам замовити ще.

Оділія слухняно виконала це прохання.

— Ви француженка?

— Ні...— легка усмішка з'явилась на її вустах.

— Тоді, мабуть, бельгійка?

— Теж ні...

— Ви говорите по-французькому без акценту.

— Я приїхала з Швейцарії...

— Із Женеви? Я двічі бував у Женеві і один раз у Віллярі, там першокласні лижні траси...

— Я не із Женеви, а з Лозанни. А у Віллярі не раз бувала. Мої батьки там мають дачу, і раніше я їздила туди щоліта.

— Ви студентка?

— Так.

— Навчаєтесь у Парижі?

Тепер їй потрібно бути обережною, адже якщо ці хлопці сту* денти, то обман міг би викритись...

— Ні. У Лозанні. До Парижа просто приїхала на кілька днів.

— Раніше бували в цьому барі?

— Ні, оце вперше зайшла сюди. Випадково...

— Тут буває коли як... Іноді — чудові вечори, іноді'—так ер* бі... Це залежить від самих клієнтів. Хазяїн тут — хитра 0естІя. Дозволяє клієнтам витворяти усе, що їм заманеться. Навіть коли сюди приходить півдюжини п'яних американських туристів, здатних влаштувати погром. А ви добре знаєте Париж?

— Я бувала тут часто.

— Вам подобається Латинський квартал?

— О, безперечно. Тут себе почуваю, як удома. Я ніколи не ходила в Лувр чи якийсь інший музей. Раß чи два бувала на Єлісейських Полях...

— Нам теж тут подобається найбільше.

— Ви десь навчаєтесь?

— Мій друг Мартін вчиться у Нантері. Я ж вивчаю англійсь* ку філологію. А ви на якому факультеті?

— На філологічному...

— І ким же збираєтесь стати? Викладачем? Літературним критиком? Письменницею?

— Ще не вирішила,— засміялась Оділія у відповідь. Все-таки приємно викликати у цих хлопців такий інтерес до себе. Вела з ними легку, невимушену бесіду, забувши на якийсь час про все, що було з нею досі.

— Ви танцюєте? — запитав Мартін.

— Залюбки...

Поміж столиками ледь вистачало місця для трьох пар, що танцювали.

— Ви не поспішаєте у свій готель? — тихо поцікавився Мар* тін під час танцю.

— Ні, мене ніхто не чекає...

— Тоді ось що: Луї незабаром нас залишить, і ми поблукаємо сьогодні разом по місту...

— Згода...

Мартін ледь чутно стиснув їй пальці, ніби подаючи змовниць^ кий знак.

— А потім можна було б зайти до мене у гості...

Відповіла ухильно:

— Побачимо...

Всілися знову за стіл. Хлопці ще раз замовили джину. Запала мовчанка. Мартін, здається, уже й жалкував, що зробив ту пропозицію. Адже була вже друга година ночі, і познайомились вони у закладі, котрий має не найкращу репутацію... Чи ця дівчина не з тих, хто шукає сумнівних пригод?

Доторкнувся легенько її коліна своїм, вона не відсунулась.

— Бачите он тих двох хіппі? Вони курять маріхуану...

— А якщо заскочить поліція?

— Поліція знає, але закриває на те очі. Аби лиш ЛСД не вживали... Тут це зовсім просто. Я теж пробував двічі, а на другий день почував себе мов побитий пес... Пропоную випити за ваше здоров'я!

Мартін зиркнув на годинник і підморгнув Оділії: чи не пора вже йти? Вона ледь помітно кивнула.

Мовчки йшли нічною вулицею, дослухаючись до власних кроків. І коли Мартін несміливо взяв руку Оділії у свою, вона зніяковіла, та руки не забрала. Це додало її почуттям щось нове, таке, чого вона досі не спізнала. Ще ні з ким із чоловіків вона не прогулювалась ось так — рука в руці.

— Ви далеко живете? — запитала, аби щось сказати.

— Зовсім поруч. Вулиця Бак. Знімаю кімнату в сімейному пансіоні. Щоправда, хазяйка поставила дві умови — не куховарити удома і не приводити жінок.

— Але цю другу умову, напевно, ви частенько порушуєте?

— Та ні, що ви! Поки що хазяйка до мене не мала жодних претензій. Та й зараз вона нічого не знатиме...

Мартін відчинив ключем двері під'їзду, у пітьмах вони тихо зійшли на третій поверх, навшпиньки перейшли через великий хол, крізь вікна якого на долівці розливалося місячне світло. Опинившись разом з Оділією у кімнаті, Мартін обережно при^ чинив двері і замкнув їх ізсередини на ключ.

— Ну, ось і все!

Він увімкнув світло, підійшов до Оділії і обійняв її.

Кімната була досить простора, з високими стелями, темно-червоні шовкові штори щільно затуляли вікна. Ліжко було вже постелене.

— Нічого не бійся,— прошепотів Мартін на вухо Оділії,— ми тут у цілковитій безпеці. Тільки не можна говорити голосно.

— Я нічого й не боюся...

І справді, їй було зовсім не страшно з цим хлопцем. Напевне, вона могла б його покохати, якби зустріла раніше...

Мартін ще раз обійняв її ніжно, і Оділія відчула, що й у неї пробуджується до нього ніжність.

— Щось вип'ємо? У мене є коньяк і вино. Щоправда, вино не найкращої марки...

— Ну, тоді коньяк...

Поки він діставав пляшку і келихи із шафи старовинного меблевого гарнітура у стилі епохи Людовіка XV, Оділія скинула із себе куртку і вмостилася в крісло. Мартін підніс наповнені келихи.

— Я хотів би, щоб у вас назавжди залишилася добра згадка про цей вечір. Не знаю, чи побачу вас ще, адже ви поїдете у свою Лозанну?

— Так, я скоро поїду звідси...

— Шкода, що я не зустрів вас раніше...

— Мені здається, що і я шкодую про це...

...Коли трохи пізніше, вимкнувши світло, Мартін почав її роздягати, Оділія й не думала пручатися: не відчувала ані сорому, ані зніяковілості, їй були приємні ніжні доторки його сильних рук...

Вона уперше відчула справжню насолоду від інтимної близькості. їй було напрочуд хороше. Лежала знеможена, і ні про що не хотілося думати, нічого взагалі не хотілося, тільки б ще довго отак лежати поруч із цим симпатичним і дужим хлопцем.

Досі ще нікого по-справжньому не кохала. Тепер вже, здається, й не покохає —ніколи...

Оділія підвелася з ліжка, пройшла у ванну кімнату і, поверх нувшись через якийсь час, почала одягатися. Мартін уже зі* брався.

— Ні, мене не потрібно проводжати...

— Але ж небезпечно повертатися самій. В якому готелі ви живете?

— Це зовсім поруч. Допоможіть мені лиш звідси вибратись...

Мартін івзяв Оділію за руку, і вони, крадучись, вийшли із

кімнати, швидко зійшли вниз і опинилися на вулиці.

— Може, все ж таки вас провести?

— Я вже сказала: не потрібно. Далі піду сама.

Він притяг її до себе, міцно обійняв.

— Ми ще побачимося?

— Навряд... Мені вже пора звідси їхати...

Мартін дивився їй услід, поки вона не зникла за рогом.

По дорозі до готелю невідступно думала про Мартіна. їй здавалося, що за такого хлопця могла б не вагаючись вийти заміж. Але тепер уже пізно. Надто пізно. Хоч би навіть тому, що довелося б розповідати, як жила до цього. Та це його, певно, збентежило б. Можливо, спочатку й не зважив би на її попередні любовні пригоди. А пізніше? Чи не став би докоряти пізніше?

Спробувала згадати, коли це в неї почалося. Було ще в колежі. Більшість її подруг присягалися, що досі не мали інтимних стосунків з чоловіками або ж стосунки ті були зовсім невинні— ну там зітхання, поцілунки, несміливі пестощі... Та Оді-лія знала: бодай двоє її однокласниць казали неправду...

Одна з них — Емільєна. Зараз вона десь тут, у Парижі. А раніше вивчала народне декоративне мистецтво у курортному містечку Веве, що неподалік Лозанни. Оділія теж там бувала з нею. У той період вони щиро дружили. І Емільєна, не криючись, розповідала про свої амурні пригоди. Вона вважала це цілком нормальним...

Тепер Емільєна в Парижі, навчається на факультеті мистецт-знавства. Може, й вийшла заміж. Можливо, й дітей уже за^ вела. І всі її колишні пригоди, мабуть, забуті назавжди...

Друга її подруга, чорноока Елізабет, мала дуже гарненьку фігурку, пружні груденята, і Оділія навіть заздрила їй. Якось вони разом пішли у кіно, і коли на екрані показували еротичну сцену, Елізабет нахилилася до Оділії і запитала:

— А ти вже пізнала кохання?

— Ні... А ти?

— У мене вже було... Правда, я нікому про це не казала. Уявляю, що було б, якби дізнався мій батько. Він би мене просто убив... Перший мій

спокусник був друг нашої сім'ї, чоловік уже одружений, і мав досить гарну дружину... Він художник, у нього є майстерня на вулиці Пюллі, і ми там зустрічалися... Але після нього у мене були ще й інші коханці. Троє...

Пізніше їхні дороги розійшлися. А десь через рік Оділії надійшов лист аж із Бейрута. Елізабет запрошувала на своє весілля. Сповіщала, що виходить заміж за... Ці. арабські прізвища не вимовиш — язика поламаєш...

...Ось уже і набережна Сени. Місячне світло сріблило воду. Навколо — ані душі. Та Оділії зовсім не боязно. Вона і не думала про те, що хтось би міг на неї напасти. Двоє поліційних патрульних, проїжджаючи мимо, трохи пригальмували: самотня дівчина прогулюється глупої ночі...

Можна було, звичайно, зупинити якесь таксі. Та Оділії хотілось ось так неспішно пройтися нічною набережною, поміркувати над тим, що непокоїло... Ні, вона нічого не змінюватиме. Вибір зроблено. Вона повідомила про це Боба. Та все ж цікаво, як ві,н сказав батькові? Дивно, але тепер, на відстані, почувала до батька більше симпатії, ніж будь-коли раніше. Він їй чимось нагадував кудланя, здоровенного, проте лагідного.

Тож згадала, що в сусідів жив велетенський сенбернар. Іноді він забрідав у їхні "Липки", траплялося, саме тоді, коли маленька Оділія гралася у садку, залишена Матільдою без догляду. Щоб не лякати дівчини, сенбернар покірно вкладався на траві, усім своїм виглядом виказуючи тільки добрі наміри. Дуже швидко вони подружилися, і Оділія частенько бігала на кухню, щоб винести крадькома щось смачненьке своєму четвероногому другові. Пес звик брати їжу з її рук так вправно, що Оділія майже не відчувала доторку його великого шерехатого язика.

її батько — лагідний і довірливий, як той сенбернар. Але чому і коли він розцурався з усіма, мало не замурувавши себе живцем у своїй

мансарді? За яких обставин те відбулося? Мабуть, вже не дізнатися їй ніколи. Але так було скільки себе пам'ятає. Коли дідусь ще жив, так було. Та й сам дідусь рідко виходив із свого кабінету, за який йому правила нинішня вітальня. І до нього ніхто не мав права заходити без запрошення. В ту пору, коли Оділія була ще зовсім маленька, їх з Бобом годували на кухні. Але коли їй минуло шість років, їм обом дозволили обідати в їдальні за спільним столом: аби тільки не розмовляли за обідом. Оскільки старші також не розмовляли" обід майже завжди проходив у цілковитій мовчанці. Дідусь взагалі мало спілкувався з ними. Тоді Оділія ще не знала, що він так перемінився після смерті своєї дружини: останні десять років він не жив, а доживав. Нерідко вечорами було чути в домі, як дідусь знервовано ходить туди-сюди у своїй кімнаті і щось бурмоче голосно сам до себе. А одного разу перед дверима їхнього дому зупинився якийсь чудернацький автомобіль. Оділія, прокинувшись від гуркоту, визирнула у вікно. Було вже темно, і вона побоялася вийти із кімнати і дізнатися, в чому річ. Боб міцно спав і не чув нічого. Вранці їм сказали, що тієї ночі дідусь помер. Він покликав перед смертю батька, вони про щось довго говорили упівголоса, а потім йому стало зовсім погано, і він помер швидше, ніж устиг приїхати лікар.

Оділії раптом закортіло подзвонити батькові: а була ж чет-верта година ранку... Ще не знала, що хотіла б сказати йому. Дивно: лиш тиждень тому ненавиділа його, маючи за невиправного егоїста, і раптом тут, на відстані, він постав перед нею зовсім іншим — вразливим, беззахисним... Хотілося почути його голос. Але що йому скаже?

У цю хвилину їхня вілла вже не здавалася їй такою гнітючою, як сприймалося там, у Лозанні. І життя своє на тій віллі тепер побачила ніби в іншому світлі. Зрештою, чи не було і з її боку егоїзмом жити так, як досі жила? Дбала лиш про себе, їй і на думку ніколи не спадало, що завдає комусь клопоту. Вважала цілком закономірним, що хтось мав виконувати якусь її забаганку. Чи не з цієї причини розгубила усіх своїх подружок? Після того не раз бажала їх повернути, просила в них пробачення, навіть ненавиділа себе, і була в цьому щирою, але через якийсь тиждень усе починалося спочатку...

...Цієї ночі таки не подзвонила батькові. І не тому, що боялася потривожити його сон. Просто не знала, як з ним розмовляти, хоч відчувала внутрішню потребу виговоритись перед кимось, навіть перед першим зустрічним; хотілося, щоб хтось її вислухав, зрозумів...

У готелі, не роздягаючись, лягла на ліжко і довго не могла заснути. Так і лежала, втупивши погляд у стелю. "А може, подзвонити Бобові? Якщо він приїхав, то, без сумніву, зараз у "Меркаторі". Так хотілося б почути його голос..." Але ця ідея пропала так само раптово, як і прийшла. Натомість з'явилася інша. Добре було б зараз захворіти! Але не тут, у цій обшарпаній готельній кімнаті, звідки її одразу ж відвезуть у якусь лікарню, а ще там, у Лозанні. Тоді покликали б лікаря Віне, який її добре знав, бо часто йому розекаржувалась, коли почувала себе зле. От тільки на яку хворобу краще захворіти? Звичайно ж, на якусь жахливу, але не смертельну. Ну, й, зрозуміло, щоб вона не споганіла і не скалічіла. /

Оділія й раніше мріяла про таку "хорошу хворобу". Це траплялося після того, коли ще в ранньому дитинстві серйозно занедужала: у ті дні і батьки, і Боб, і Матільда невідступно чергували біля її ліжечка. Оділію постійно лихоманило, все довкола неї розпливалось, ніби в тумані, ледь впізнавала обличчя тих, хто в тривозі схилявся над нею. Лікар Віне приїздив двічі на день. Він любив Оділію, ставився до ней поблажливо, якось ніби аж по-змовницькому. Такими ж їхні стосунки залишалися і пізніше, коли Оділія стала майже дорослою. Не раз, коли відчувала, що важко на душі, дзвонила йому.

— Це я, Оділія...

— Як твої справи?

Він знав її змалечку, тож і тепер продовжував називати на "ти".

Був дуже зайнятий, його частенько викликали до хворих навіть уночі. Але якщо вона дзвонила, то завжди старався викроїти час, щоб зустрітись. І вже тільки від того, що потрапляла у його кабінет, бачила його лагідні, з лукавинкою, очі, здавалося, ставало краще.

— Дівчинко моя, мабуть, розчарую, але у тебе нічого не болить. Це ти собі навіяла, та й годі. Ти маленька хитрюща симулянтка. І скажи-но мені: скільки за день випалюєш сигарет?

— Дві коробки...

• — Зрозумій же: незабаром від цього у тебе тремтітимуть руки.

— Але я не можу кинути... До речі, ви теж. Разів із десять чула, як ви обіцяли кинути курити, а потім знову бачила вас із сигаретою...

— Але ж мені давно вже не вісімнадцять років, люба дівчинко...

Хворіти було так приємно. Тоді усі хвилювалися за неї, оточували її увагою...

Оділія простягла руку до нічного столика і взяла таблетку снодійного. Без нього вона не могла вже заснути. У неї ще великі запаси пігулок, прихоплених із дому. От ковтнути б всі ліки одразу — чим не легкий і безболісний спосіб піти із життя. Та згодом Оділія засумнівалася: десь вичитала, що великі дози медикаментів, всупереч загальноприйнятій думці, не завжди призводять до летального кінця — відразу ж викликають блювоту. Оділії ж зовсім не хотілося, щоб її знайшли забльованою. Що ж, тоді можна скористатися батьковим револьвером. Тільки треба, для більшої певності, цілитись у голову. Та коли Оді-* лія уявила, що в неї голова розчереплена...

І взагалі, помирати у такому обшарпаному номері, брр...

Мартін... Яким уважним і ніжним він був! Згадала ту мить, коли так невимушено й довірливо взяв її руку у свою... І те, як навшпиньки прокрадались вони у його кімнату... Все було так судово! Це і є життя. Шкода, що не часто воно дарує такі хви* лини.

Незчулася, як і заснула одягнена. Схопилася на ноги, коли постукали у двері. Глянула на годинник: дванадцята дня. Пішла відчиняти, але з того боку хтось уже сам вставляв у замкову шпарину ключа. То прийшла покоївка.

— Вибачте, я думала, що в номері вже нікого немає..,

Покоївка лукавила. її просто дратувало, коли хтось із по* стояльців вилежується до обіду, заважаючи їй прибирати.

— Пусте, я зараз виходжу...

Швидше, швидше з цього жалюгідного номера. Оділія вже складала речі до голубої валізи...

— Зовсім від нас виїжджаєте?

— Так...

Демонстративно не залишила чайових.

Зійшла у вестибюль, розплатилася за готель. Сіла в таксі,

— Куди вас відвезти? — запитав водій. .

Цього й сама не знала. їй було байдуже. Зрештою, куди б не поїхала — жити залишалося недовго...

— Зупиніть на перехресті Сен-Мішель...

Стояла на вулиці з валізою в одній руці, сумочкою — в іншій, таке враження, ніби заблукала в чужому місті. Набрела на якийсь готель. У свіжопофарбованому вестибюлі, обшитому світлим деревом, ще пахло стружкою і лаком. За віконечком адміністратора сиділа молода красива жінка. Біля неї просто на підлозі бавився малюк.

— У вас знайдеться вільна кімната?

— А на який вам строк?

— Не знаю... Може, на кілька днів...

Кімната була на третьому поверсі. Очевидно, недавно відремонтована: чиста, світла, з гарними м'якими меблями. Оділія відкрила валізу, речі з неї переклала у шафи. Роззирнулася довкола спантеличено: тут так чисто, гарно, аж незвично.

Нагадав про себе голод. Спустилася вниз, знайшла непода-лік невеличкий ресторанчик. Зайти? Можливо, це востаннє... Сіла біля вікна, дивилася на гамірну багатолюдну вулицю. Ці люди так само метушитимуться й тоді, коли її не стане. І в рідній її Лозанні усе залишиться так само. Батько, як і завжди, буде щоранку виходити у парк на прогулянку, щоб потім піднятись у свою мансарду і зачинитися там на цілий день. Мати гратиме у бридж з продругами. Напевно, у перші дні її таки будуть оплакувати, але потім про неї згадуватимуть все рідше і рідше... Хіба ж є хоч хтось на світі, кому вона по-справжньому була б потрібна?

— Принесіть мені заливне м'ясо, так... І котлети з баранини...

Тут був гарний інтер'єр. Може, дещо манірний — цей невеличкий зальчик був розфарбований під старовину, але таки зщ тишний.

Може, випити скляночку джину? Зрештою, зараз їй можна робити все, що заманеться. Через годину, через дві години, у кожному разі — ще й ніч не мине, як усьому настане кінець.

— Офіціант! Джину з тоніком...

їй зовсім не страшно, голова холодна і ясна. Єдине, чого їй зараз не вистачає — те, чого бракувало завжди: спілкування з кимось, кому можна було б довірити душу, свої думки, і хто, можливо, міг би захистити її від самої себе. Але, здавалось, такої людини просто взагалі не існує... Єдиний, хто її щиро любив,— це Боб. Вона його також любила. Але у нього було своє, зовсім інше життя, тож зустрічались вони переважно лиш за обіднім столом...

А як же Мартін? Вона знала його лиш один день. В обіймах цього хлопця їй було затишно. Та чи збереглося б це відчуття, якби знайомство тривало? А може, вона шукала чогось такого, чого взагалі немає на світі? Чи реально, щоб хтось міг присвятити їй усього себе, усе своє життя? Свого обранця хотіла б бачити надійним і щирим, певним у собі, життєрадісним, з яким ніколи не було б сумно.

Іронічно посміхнулася сама собі:

— Ну й далеко ж тебе занесло, дівчинко! За якусь годину перед смертю мрієш про те, чого ніколи не може бути...

Цікаво, де зараз Боб? Може, теж вечеряє у цю хвилину? Він завжди такий спокійний, урівноважений. Певно, стане добрим сім'янином, заведе славну дружину, слухняних діток... Що він зараз думає про неї? Брат завжди брав на себе роль її покровителя, ставився до неї так, ніби вона не просто його молодша сестра, а хвора на якусь серйозну хворобу. А може, це й справді так? Може, то у неї душа болить? Вона й раніше частенько думала про це... Саме в такі хвилини й просилася на

прийом до доктора Віне. І той завжди був на диво терплячим. Може, здогадувався: в своїх муках вона не винна...

Повечеряла усмак, замовила ще склянку червоного вина. Байдуже глянула на сусідів: двоє чоловіків голосно сперечалися про якесь там нерухоме майно. Аж дивно: чого так галасувати через якусь мерзенну мізерію.

— Щось принести на десерт, мадемуазель?

— А що б ви порекомендували?

— Пиріг зі сливами. Раджу...

Пиріг справді смачний. Закурила. Від кави відмовилась.

Ну, ось. Знову на вулиці. Куди далі? Довкола снували лю* ди, їхали кудись машини... Поминуло ще дві години. Вже почали зачинятися деякі магазини. Зайшла в аптеку, попросила пачечку лез.

— Вам якої марки, мадемуазель?

— Та байдуже...

Хотілося зареготати — мабуть, аптекар подумав, нібито леза їй потрібні для того, щоб голитися під пахвами.

Зумисне марнувала час. Не хотілося, щоб хтось з перехожих здогадався, на що вона відважилась. Ця повільність, цей непоопіх не від боягузтва. Ні, вона не чіплялася за життя...

Навпаки, рішення покінчити з ним якнайшвидше давало якесь дивне, не знане досі відчуття полегкості. Після того уже ніщо не мучитиме...

Йшла неквапливо, роздивляючись вітрини зустрічних магазинів так, ніби бачила вперше. Ось дві жінки заклякли у перукарських кріслах, серйозні й незворушні. Згадала, що й сама вже давно не була в перукарні. А що, зайти? Чому б востаннє не причепуритися? Увійшла. Запитала дівчину-касирку:

— Чи довго доведеться чекати?

— Боюсь, вже не встигнете сьогодні. Скоро зачиняємо...

Ну що ж, обійдеться без зачіски. Не йти ж на розшуки іншої перукарні... Та й ноги гудуть: таки чимало находилася сьогодні.

Повернулася до готелю. Всміхнулася жінці, що сиділа за віконцем адміністратора. Малюка на підлозі вже не було, напевно, спить десь неподалік.

— Вам ключ?

— Прошу вас...

— Ви повечеряли?

— Ще й як...

— У Маріо, напевно?

— Не знаю, на вивіску не глянула. Це звідсіля метрів із сто...

— Значить, у Маріо. У нього справді дуже гарна кухня...

Говорили, аби не мовчати. Може, в глибині душі вони обоє

боялися самоти. Тієї самотності, від якої Оділії було так недобре в "Липках".

Зійшла до себе нагору, роззирнулася востаннє. Ну, ось і все. Не можна більше відступати. Рішуче повернула ключ у замку, штовхнула двері. Вікно у кімнаті було відчинене, мабуть, покоївка так залишила. Легкі штори надимались і тріпотіли від поривів леготу. Підійшла до вікна й зачинила його. Потім повільно роздяглася, пройшла у ванну і пустила воду з кранів. Довго роздивляла себе у дзеркалі. Несподівано відчула бажання пого^ ворити востаннє з ким-небудь. У цьому величезному місті близьким для неї був тільки Мартін, але він навіть не залишив їй свого телефону...

Коли ванна налилася по вінця, Оділія закрутила крани, повернулася в кімнату. У бюварі на столі біліли три аркуші паперу і три конверти з емблемою готелю. Попорпавшись у своїй сумочці, дістала кулькову ручку з погризеним кінчиком. Сіла за стіл, зовсім гола, схилилась над білим аркушиком, покутуючи зубами кінчик ручки, а потім почала писати:

"Мій друже Боб!

Тепер усе остаточно вирішено. Коли отримаєш цього листа, мене вже не буде. Сподіваюся, хтось із службовців готелц) здогадається наклеїти марку на конверт і вкинути цього листа у поштову скриньку. Я вже роздяглась і не маю сили одягатися знову, щоб вийти й купити марку. Не пам'ятаю, що писала тобі у своєму останньому листі того гарячкового дня від'їзду. Сьогодні ж я цілком спокійна, і мені здається, що це не страшно — померти. І я подарувала собі ще чотири дні не тому, що боялася, а просто захотіла мати невелику відстрочку. Час поминув

дуже швидко, і я не жалкую, що так вчинила. Багато над чим розмірковувала в ці дні. Здається мені, чимало зрозуміла. Тепер іншими очима дивлюся на світ. Очевидно, в моїй —постійній невдоволеності життям винна не тільки гнітюча атмосфера нашого дому. Звичайно, атмосфера та справді дуже гнітюча, але навряд чи могли б щось змінити наші батьки. Я знаю, що в багатьох інших сім'ях ще гірше, ніж у нас, хоча, можливо, там почувають себе щасливими. І доказ цьому — хоч би те, що у тебе все складається гаразд. Знаєш, я тобі часто заздрю, твоїй силі характеру. Завжди трохи боялася твого погляду, боялася прочитати в ньому іронію або жалість до мене. Тепер розумію, що даремно. І до батька у мене ставлення вже інше. Так, батько живе сірим життям, але таке життя і в багатьох інших, навіть якщо вони постійно на людях, десь у своїх офісах... І на маму, запеклу бриджистку, дивлюсь вже іншими очима... У всій цій зловісній історії є лиш один справжній винуватець — я сама... І раніше, бувало, подумувалось про це, але щоразу знаходила собі якесь виправдання... Бобе, коли мене не стане, роздай усі мої речі — і гітару, і лижі, і ковзани... Мені не хотілося б, щоб удома щось нагадувало про мене: навіщо ці траурні сувеніри? На щастя, у домі майже немає моїх фотографій: я ніколи не любила фотографуватися...

Так багато про що передумала за ці чотири дні, аж голова наморочиться. Ти знаєш: я не мрійниця і не романтик, на все і на всіх дивлюся холодно і тверезо. Тепер зрозуміла: це я винна в тому, що не змогла ужитися з людьми. Не знаю: чи писала тобі про це в листі з Лозанни?

Так багато хочеться тобі сказати. Адже не матиму більше такої нагоди. Не буде взагалі можливості спілкуватися з собі подібними... Що це я пишу? "Собі подібними"... Боже збав скидатися на мене... А може, я не єдина така химерниця, еге ж?

Бобе, у свої останні хвилини я думатиму про тебе. Згадуй і ти мене час від часу, згода? Я хотіла б зараз бути біля тебе, хотіла б, щоб ти обійняв мене міцно, погладив мене по голові, як це не раз бувало... Як бачиш, я забираю із собою тільки добрі спогади...

Не буду перечитувати цього листа. Тож вибач за можливі помилки. Міцно тебе обіймаю. Прощай, Бобе!

Твоя Оділія".

*• Вона подумала якусь мить і дописала внизу: "Р. 5. Сподіваюся, ти не покажеш цього листа, так само, як і попереднього, батькові або матері. Я не хотіла б, щоб його читав ще хто-не-будь, крім тебе. Спасибі".

Написала на конверті прізвище брата, його адресу: готель "Меркатор" на вулиці Гей-Люссака. Потім дописала угорі: "Терміново". Порившись у сумочці, дістала однофранкову монету і поклала зверху на конверт. Потім згадала, що не розплатилась ще за готель, тож на іншому аркуші написала: "Мадам! Вибачте за клопоти, завдані вам. Залишаю вам дві сотні франків у рахунок оплати за проживання в номері і за вчинене мною тут безладдя". Поклала на цю записку дві стофранкові банкноти і підвелася з-за стола. Ну ось, рахунки з життям покінчено. Підійшла до вікна, глянула востаннє на вулицю крізь тюлеві гардини. Вулиця вирувала людьми, так само, як це було й вдень, і так, як буде це завжди... Закурила й рішуче пішла у ванну, та одразу ж повернулась, згадавши, що забула леза на жур^ нальному столику. Дістала з пачки одне, знову зайшла у ванну, залізла у воду, зручно вмостилась, випроставши ноги. З насолодою затягувалась димом, пускаючи кільця в повітря. їй не було страшно. Заздалегідь припасла кілька таблеток снодійного, щоб заспокоїти себе, але зараз не відчувала в них потреби. Була зовсім спокійна. Намацала вену на руці, щосили різонула ле^ зом...

...Хтось великий і дужий нахилився над нею і робив щось з її рукою. Як, виходить, вона жива? Ледве розліпила повіки. Якийсь рудоволосий хлопець, увесь у ластовинні, забинтовував їй рану. Вода у ванній, в якій вона лежала, була червоною від крові, і Оділії стало млосно.

— Що ви тут робите?

• — Самі бачите. Накладаю пов'язку. Не бійтеся, це ч

— Самі бачите. Накладаю пов'язку. Не бійтеся, це чиста носова хустинка. Я взяв свою, бо ваші надто маленькі.

Він був увесь рудий, як апельсин, але очі мав світло-голубі.

— Як ви тут опинилися?

— Бо ви покликали...

— Що?! Я вас кликала?

Він зав'язав кінці хустинки.

— Допомогти вам вийти з ванни? У вас є щось накинути на

себе? .. .

' — Халат лежить у моїй валізі...

Він помітив на вішалці біля дверей голубий пеньюар і подав його Оділії:

— Поки що візьміть це...

Обличчя його було непроникне.

— І як же я вас кликала?

— Яз сусіднього номера, почув за стіною пронизливий крик і здогадався, що тут щось скоїлось... Боявся, що двері замкнені на ключ, але вони були тільки зачинені. Ви лежали у ванні непритомна.

— Я хотіла померти...

— Розумію, що не заради розваги заподіяли собі таку,рану...

— Вона глибока?

— Не дуже... Мабуть, як тільки з-під леза бризнула кров, ви злякалися і скрикнули...

— А я цього не пам'ятаю...

— На щастя, я, можна сказати, без п'яти хвилин лікар. Закінчую медичний факультет, а тепер саме проходжу практику у госпіталі Кошен. Сьогодні повернувся трохи раніше, ніж звичайно, і от, бачите, дуже вчасно... Як ви зараз себе почуваєте?

— Не знаю... Я сама не своя...

— Вам не завадив би ковток спиртного...

Вийшов з кімнати і незабаром повернувся з пляшечкою коньяку в руках. Хлюпнув трохи у склянку.

— А ви? — запитала Оділія.

— Я ж не поранив собі руку. Випийте, і я відвезу вас у госпіталь. Вам зроблять перев'язку краще, ніж я міг зробити в цих умовах.

— Ні, не треба в госпіталь, благаю вас. Вони одразу зрозуміють, що це була спроба самогубства, і повідомлять поліцію.

— Ви боїтеся поліції?

— Поліція повідомить моїх батьків. А я нізащо не хочу повертатися додому...

— Ну, гаразд, заспокойтеся. Вам не можна хвилюватися. Ви й так ще не зовсім міцно тримаєтесь на ногах.

— Дивно, я зовсім не відчувала болю...

— Це тому, що у вас збуджена нервова система.

Трохи повагавшись, запитав:

— Ви живете у Парижі?

— Ні, я приїхала з Лозанни...

— І сім'я ваша тут...

— Ні, тут живе тільки тітка по матері... Правда, можливо, що в Парижі з'явився мій брат, Боб Пуанте...

— То це йому адресовано листа, що лежить на столі?

— Так...

— У мене є невідкладні справи, але пообіцяйте мені залишитися тут і чекати на мене. І тільки цур — поводитися розумно. Я прихоплю в аптеці ліки для вас...

— А ви не відправите мене в госпіталь?

Хлопець вагався.

•— Вам пощастило: я поки що не лікар, інакше мусив би повідомити поліцію.., Тож, сподіваюся, будете поводитися розумно?

— Обіцяю вам.,,

Він пішов, забувши одягти піджак. Оділія, запаливши однією рукою сигарету, спробувала пригадати, як усе було. Ні, свого крику не пам'ятає, хоч убий. Правда, тоді у неї було якесь таке відчуття, ніби кудись падає і намагається вхопитися за щось руками. Певне, таки справді хапалася за вінця ванни... Цікаво, що думає про неї цей рудий студент? Чи не підозрює, бува, що просто розіграла перед ним комедію, точно усе розрахувавши і покликавши на допомогу саме тоді, коли це було потрібно? Але хіба ж вона знала, хто там, за стіною? У готелі появилася тільки сьогодні, і ніколи раніше їй не доводилось зустрічатися з цим рудим...

...Він повернувся, тримаючи в руках два невеликі пакунки.

— Зараз вам буде трохи боляче, але потерпіть...

Дістав з пакунків якісь інструменти, продезинфікував їх на спеціально розігрітій для цього спиртівці і наклав Оділії на рану невеликий шов у п'ять стібків. Вона зціпила зуби від болю, але ні разу не зойкнула.

— Ну ось, тепер забинтую — і все на сьогодні...

Його погляд упав на пляшку з коньяком.

— Вип'єте ще ковток?

Налив у склянку трохи, дав їй випити, присів на поручень крісла.

— Скажіть, ви... вагітна?

Оділія враз спалахнула, більше від сорому, аніж від обурення:

— Чому про це запитуєте?-

— Бачите, нерідко юні дівчатка намагаються вкоротити собі віку тоді, коли завагітніли, а їхні коханці не хочуть одружуватись...

— Ні, у мене якраз не той випадок... До речі, ви сказали "намагаються"... А що, багатьом не вдається здійснити свій задум?

— Бодай половині... Послухайте, а чи не варто вам подзвонити братові?

Оділія накрутила номер готелю "Меркатор". У трубці обізвався голос мосьє Бедона:

— Отель "Меркатор" слухає...

— Скажіть, Боб Пуанте зупинився у вас?

— Так, мосьє Пуанте живе у нас. Але зараз його немає: кудись вийшов годину тому... Може, щось йому переказати?

— Спасибі...

Оділія поклала трубку на важіль. Знову взяла сигарету. її рятівник чиркнув запальничкою, підніс їй вогонь.

— Ну як вам — воскреснути знову?

— Я більше думаю, який ефект мала б моя смерть...

— У вас нещасливе кохання?

— Я не належу до тих, хто закохується...

Він помовчав трохи і несміливо запитав:

— А раніше з вами траплялося щось подібне?

— Ні...

— І ніколи не було спокуси?

— Була, й не раз... Коли наступала депресія...

— До лікарів зверталися?

— Мене консультував доктор Віне. Це наш сімейний лікар.

■— І ви йому признавалися в бажанні заподіяти собі смерть?

— Я признавалася йому в усьому.

— І що ж він радив?

— Радив не курити так багато, тричі на день ковтати заспокійливі ліки, а на ніч — снодійне.

Вона відчувала довіру до цього добродушного велетня, на чиїй сорочці залишилось кілька плям її крові. Він сидів похмурий. Його,

здавалося, не цікавило, яке враження справляє на дівчину. Дивився на неї стурбовано.

— Ви ще вчитеся у ліцеї?

— Я мала б уже вчитися у гімназії... У нас зовсім не така система шкільного навчання, як у Франції.

— Чому ви так сказали: "мала б..."?

— Тому що я не закінчила навіть колежу... І от, я тепер без освіти, без спеціальності...

— Вибачте за нескромність... А хто ваш батько?

— Письменник... Точніше, історик... Пише про видатних людей минулого...

— Ваш батько — Альбер Пуанте?

— А ви його знаєте?

— Читав кілька його книжок. Якщо правду пишуть у газетах, він видає їх щороку...

— Це таки правда...

Несподівано задзеленчав телефон. Оділія кинулась до апарата, але раптом зупинилася на півдорозі, на її обличчі читалося вагання. Нарешті таки підняла трубку.

■— Алло...

— Це ти Оділіє? — почула голос Боба.— У тебе все гаразд?

— Усе гаразд... В тому розумінні, що і цей задум зірвався... Але зі мною навряд чи могло б трапитися якось інакше...

Вона всміхнулася студентові. Той, здавалося, почував себе незручно при чужій розмові.

— Я можу до тебе зараз приїхати? Чи, може, ти приїдеш у "Меркатор"?

— Ні, я залишуся тут...

— Тоді їду до тебе. Де ти зараз?

— Готель "Модерн" на вулиці Арп.

— Буду хвилин за десять...

Рудоволосий дивився на неї з видимою цікавістю. Все-таки загадкова ця Оділія.

— Вибачте,— сказала Оділія,— я піду у ванну кімнату, перевдягнуся...

Ванна була повна червоної води, і Оділія вийняла пробку у днищі, щоб спустити воду. Натягнула на себе сірі штани, сірий плетений светр. Причепурилася перед дзеркалом. У кімнаті почулися голоси. Здогадалася, що вже приїхав брат. Вибігла з ванни, кинулася йому в обійми.

— Моє кошеня...— Зрідка він називав її так удома, коли бував сентиментальним.— Дай подивитися на тебе. Ні, маєш таки непоганий вигляд...

Оділія відчула якусь полегкість на душі. Як добре, що зараз поруч і Боб, і цей добродушний рудоволосий велетень. А то б пролежала в закривавленій ванні до ранку і знайшли б її уже мертвою...

— Бобе, дозволь тобі рекомендувати...—вона розгублено подивилась на студента, згадавши, що й досі не знає його імені.

— Альбер Галябар...

— А це мій брат Боб...

Хлопці зміряли один одного поглядами.

— Якщо я правильно розумію, ви приїхали до Парижа на розшуки сестри?

— Так. І двічі мало не зіткнувся з нею: спочатку в одному з барів, потім у готелі поблизу Ліонського вокзалу...

— Що? Ти знайшов готель "Еліар"?

— Я не дуже розраховував на готелі Латинського кварталу. Ти ж хотіла замести всі сліди. Тому обстежив готелі у районі Ліонського вокзалу... Але ніяк не сподівався, що ти опинишся тут, так близько від "Меркатора"...

— Ризик невеликий. Адже сьогодні мало вже бути по всьому... Альбер мені перешкодив. Теперь ось лікує мене... Він студент-медик, проходить практику у госпіталі...

Хлопці знов перезирнулися між собою.

— — Може, подзвонимо батькові?

— Ну що ж, подзвони...— Вона спохмурніла, не знаючи, чим обернеться розмова.

Боб замовив Лозанну. Обізвався голос Матільди.

— Алло, Матільдо! Це Боб. Я хотів би порозмовляти з батьком.

— Чую по голосу, що у вас добрі новини...

За кілька хвилин обізвався батько:

— Що нового, Бобе?

— Прекрасна новина. Я відшукав Оділію...

— Що з нею?

— Усе гаразд. Якщо не брати до> уваги поранення на руці. Але це не дуже серйозно. Лікар зробив усе, що треба...

— Коли ви повернетеся?

— Я, очевидно, виїду завтра. А Оділія... Ще не знаю... Зачекай, сама тобі скаже...

— Алло, це я, Оділія...

— Ну й налякала ж ти нас... Коли поранилась?

— Сьогодні...

— І як себе почуваєш?

— Чудово, тату. Здається навіть, ще ніколи не почувала себе іак добре,— Оділія пустила бісики Альберові.

— Повернутися додому разом з братом не хочеш?

— Я ще трохи тут побуду, відпочину, нехай загоїться рана...

Батьків голос одразу посмутнів.

— Сподіваюся, не довго затримаєшся? Ти не уявляєш, як тут порожньо без тебе...

Якийсь час вони помовчали. Обізвалася телефоністка:

— Алло! Ви закінчили розмову?

— Ні, мадемуазель, не переривайте, прошу вас... Я приїду в Лозанну наступного тижня. Але доведеться повернутися до Парижа. Пошукаю якусь роботу... А поки що до побачення. Цілую тебе міцно. Я часто згадувала тебе і хочу зізнатися, що люблю тебе ще більше, ніж раніш...

— Спасибі, моя маленька. Побудь ще біля телефону. Я чую, що хтось прийшов. Напевно, це мама...

І справді, почувся голос матері:

— Оділіє! Ти жива? Дякувати белові! Розкажи, що сподіяв лося?

— Тато вже все знає, він тобі розповість...

Оділія не знала, про що говорити з матір'ю.

— Ти приїдеш завтра?

— Ні, приїду через кілька днів. Боб приїде завтра, про все розкаже...

Альбер .слухав цю розмову з неприхованим здивуванням: щоб це щойно врятована від смерті так діловито планувала діла майбутні...

Оділія поклала трубку на важіль і, зітхнувши так, немовби щойно завершила якусь важку роботу, впала у крісло.

Вона і справді переживала п'янке відчуття полегкості і внутрішньої свободи, ніби звільнилась від чогось поганого, гнітючого у самій собі.

— Боб£, ти попросиш батька, щоб надіслав мені трохи гро-

Ш

шей? З дому я прихопила шістсот франків. Тепер у мене майже нічого не залишилося...

— Ну звичайно! А поки що я залишу тобі свої...

Боб дістав з кишені гаманця, відрахував три стофранкові банкноти.

— Досить тобі на початок?

— Думаю, досить. Поки що не платитиму за готель...

— Вибачте, мушу вже йти,— сказав Альбер, підводячись з крісла.— І до Оділії: — Провідаю вас завтра. А сьогодні порадив би вам не

перевтомлюватися. Відпочивайте. Зміряйте температуру. Якщо ж відчуєте себе погано, постукайте мені у двері...

— Спасибі... Спасибі за все, що ви зробили...

— Дякуйте не мені, а випадку, адже через нього я залишився в той момент у готелі...

Він поручкався з Бобом.

— Не знаю, чи матиму нагоду ще раз бачитися з вами до від'їзду... Було приємно з вами познайомитись.

Залишившись удвох з братом, Оділія кинулась йому на шию:

— Це так чудово, Бобе, що ти з'явився...

— Ти навіть не уявляєш, як я переживав за тебе. Дай-но ще раз тебе роздивитися. Ні, ти аніскілечки не змінилася. Тільки якийсь дивний блиск у твоїх очах...

— Бобе, не говори про це нікому, але мені здається, що я закохалася...

— І хто ж він, цей бідолаха?

— Підозрюю, що ти вже й сам відгадав.

— З тобою усе відбувається дуже швидко. То, може, це через нього залишаєшся у Парижі?

— Ні. Я просто не можу більше переносити атмосферу на-* шого дому. До речі! Поки трохи приберуся, почитай цього листа. Тоді мені не

доведеться йічого пояснювати... Правда, я вже й сама не знаю, що писала. Усе, що лізло в голову. Може, поду* маєш, що я ідіотка...

Так говорила, ніби це й не вона сиділа нещодавно за цим столом зовсім гола, мережачи ті рядки кульковою ручкою з погризеним кінчиком.

— Ти не можеш уявити, Бобе, як добре, що так усе скла-" лося...

— О, згадав... Мені треба подзвонити.

— Кому?

— Сама почуєш...

Накрутив телефонний номер поліції і попросив, щоб з'єднав ли з комісаром.

— Я Боб Пуанте. Пам'ятаєте мене? До вас приходив з приводу своєї сестри. Так от: я вже її знайшов.

— З нею все гаразд?

— Так...

— І де ж ви зараз?

— У Латинському кварталі...

— А як же ви натрапили на слід? і

— Вона сама мені подзвонила...

— Ну, що ж, вітаю вас. Отже, справу закриваємо. Всього вам доброго, мосьє Пуанте...

Боб до Оділії:

— Ти все зрозуміла?

— Здається...

— Коли я вже обійшов чортзна-скільки готелів та барів і зрозумів, що аж ніяк не зможу обійти їх усі, бо лиш у Ла* ганському кварталі їх сотні, ось тоді я й звернувся до поліції.

— Послухай, Бобе, гайда звідси! Погуляємо на свіжому повітрі, повечеряємо у ресторанчику, який сьогодні я знайшла не-* подалік... Читай-но швидше листа, і' рушаймо...

Оділія причепурилася, ретельно, як ніколи, підфарбувала очі, крутнулась перед дзеркалом, явно задоволена із себе. І чому їй завжди здавалося, що вона негарна?

— Ну що, вже прочитав? І давай більше не будемо про це...

Зібрала свою сумочку, поклала до неї банкноти, що лежали

на столі. Вже на вулиці взяла брата під руку.

— Як чудово, Бобе!

її радувало все: і теплий легіт, і вітрини магазинів, і перехожі...

У ресторанчику замовили для Оділії джин з тоніком, для Бо-* ба — віскі.

Вони всміхались одне одному, обмінюючись змовницькими поглядами.

— Як добре, що я знову з тобою, Бобе... А знаєш, що мені подобається в Альбері? В ньому щось^Ьпільне з тобою...

— Щось замовимо поїсти? Я дуже "Зголоднів...

Вона вичитала у меню назву страви, якої ще не знала.

— Офіціант! "Поркетта"... Що це таке?

— Свинина у молочному соусі, запечена у плиті.

— Покуштуємо, Бобе?

— Залюбки...

— Отже, дві поркетти... Може, принести вам до цього лег-" кого італійського вина?

Вони знову залишились удвох, збуджені, радісні.

— О котрій завтра твій поїзд, Бобе?

— На початку другої...

— Я прийду на вокзал проводжати.

— Не люблю прощатися на перонах. Краще я сам забіжу до тебе у готель перед від'їздом...

Вони гуляли на бульварі Сен-Мішель, де яскраво світилися переповнені людьми тераси. 'їхня розмова сторонній людині могла б здатися безладною, сумбурною.

— Я завжди знав, що рано чи піано ти втечеш з дому.

— Навіть коли я була ще зовсім маленькою?

— Принаймні відтоді, як тобі виповнилося дванадцять. Ти була не по літах розвинена...

— Це недолік?

— Ні, звичайно. Я навіть думаю: як на твою вдачу, твоя втеча дещо припізнилася...

— Отже, і тут тебе розчарувала? Але ти мене все одно любиш, правда ж?

— Правда...

— А за що?

— Знаєш, важко відповісти...

— От ти кажеш, Бобе, що у мене нестерпний характер...

— Ну, може, і не такий вже нестерпний, якщо тебе добре знати...— Боб згадав студента-медика і додав: — Або якщо тебе зовсім не знати...

— Якщо правильно зрозуміла, тільки посередині між цим я небезпечна?

— Ти чудова дівчина, Оділіє... Тільки є в тебе один ворог..,

— І хто ж він?

— Ти сама...

Запримітивши вільний столик на якійсь терасі, повів туди сестру.

— Давай ще вип'ємо по скляночці і будемо прощатися на сьогодні...

— Так швидко?

— Вже забула, що тобі радив той студент?

— Так, і справді треба відпочити...

— Оділіє, це буде тідьки між нами, але скажи: коли зби^ раєшся повернутися у Лоаанну?

— Мабуть, через тиждень, якщо моя рана до того загоїться...

— Залишишся на якийсь час з нами?

— Днів зо два, поки владнаю свої справи.

— Уявляю, як розсердиться мама...

— Я теж передбачаю це. Але батько зрозуміє. Мені здається, він уже давно здогадався, що скоро я поїду назовсім. А знаєш, Альбер читав багато його книжок...

Вони сиділи якийсь час мовчки, розуміючи, що найголовніше уже сказано.

— Зверни увагу, Бобе, як багато людей сидять за столиками поодинці...

Боб нічого не відповів, але подумав, що через тиждень або два та ж самотність може чекати й Оділію...

— Ну що. пора?

Провів сестру до готелю.

— На добраніч, Бобе...

— На добраніч, Оділіє... ц

Вона ще довго дивилася услід, поки він віддалявся сягнистим кроком, й у неї з'явилося якесь тривожне відчуття, немов знову втрачає брата...

У кімнаті Альбера було темно. Стишила ходу, прислухалась біля дверей, за ними — анічирк.

У себе в номері перевдяглася у нічну піжаму, змила косме* тику, змастила обличчя кремом. Потім ковтнула дві таблетки снодійного. Повагавшись якусь мить, проковтнула й третю. Заснула майже одразу.

Вранці її розбудив стук у двері.

— Заходь! — гукнула Оділія, гадаючи, що то Боб.

— Двері замкнені на ключ...

Вона упізнала голос Альбера.

— Хвилиночку! Одягну халат...

Поправила зачіску перед дзеркалом.

— Я, напевно, вас розбудив? Бачите, учора не здогадався попередити. Сьогодні моє чергування в госпіталі починається пізніше, ніж звичайно. І звільнюся не раніше шостої вечора... То я хотів би перед тим, як піти, оглянути вашу рану...

Сором'язливість цього барчистого велетня дуже йому пасувала.

— Вам не було боляче, Оділіє? Ви нормально спали?

— Ні, все гаразд. Заснула об одинадцятій вечора і тільки зараз прокинулася.

Він обережно зняв пов'язку, накладену вчора. Шкіра з обох боків від порізу лиш трішки почервоніла.

— Заживає добре. Ось накладу нову пов'язку, і до завтра рана зарубцюється ще краще... У вас дуже тонка і ніжна шкіра...

Це вже прозвучало як комплімент.

— У вас сьогодні багато роботи?

— О, зараз у мене взагалі стільки справ, що не встигаю й угору глянути...

— Нещасливі випадки?

— Та все, що завгодно...

Вони говорили тихо, майже пошепки. Говорили, щоб приховати свої почуття. В її душі щось народилося до нього, схоже на сестринську любов, як до Боба, а проте якесь трохи інше почуття...

■— Ви часто провідуєте своїх?

— Обидві мої сестри уже заміжні, вони живуть у Тулузі. А батьки залишились удома самі. Намагаюся щороку хоч би частину канікул провести з ними, у Руані... У них гарна вілла, і влітку сестри також приїжджають з сім'ями...

— Як отримаєте диплом, залишитесь у Парижі?

— Не знаю... Якщо вдасться... Ну, ось... Готово... До завтра, Оділіє!

Абияк помилася у (ванні, остерігалась замочити щойно накладену пов'язку. Одяглася, відкрила навстіж вікно у кімнаті. Подзвонила, щоб на сніданок принесли у номер яєчню. Відчула неабиякий голод. Звичайно їй завжди вистачало якогось бутерброда...

Боб з'явився, коли вона снідала, сидячи перед вікном.

— О! Бачу, апетит у тебе непоганий...

— А ти ж, мабуть, ще не снідав. Не хотів би перекусити разом зі мною?

— Поснідаю уже в поїзді... Послухай, Оділіє, хочу тебе попросити: не затримуйся тут більше тижня. Батьки будуть дуже занепокоєні. Тим паче коли дізнаються про твоє рішення. Не треба, щоб вони думали, ніби ти пішла з дому через них...

— Розумію, Бобе... Скажи, тобі подобається ця кімната?

— Тут приємніше, ніж у мене в готелі мосьє Бедона... Вона, мабуть, значно дорожча?

— Я не питала про ціну...

— Впізнаю тебе...

— Думаю залишити її за собою...

— У тебе вже є якісь плани на майбутнє?

— Ніяких планів ще немає, адже я без спеціальності. Треба пошукати якусь просту роботу, аби лише не монотонна. Я не змогла б, наприклад, працювати на заводі або, скажімо, у перукарні... Можна піти секретаркою у якийсь офіс, там спеціальної освіти не потрібно, або ж телефоністкою... Але ж ні... Телефоністка весь час сидитьПу тісній кабіні, як у клітці, і нудиться... Краще влаштуватись секретаркою у приймальні лікаря, бажано дантиста, або ж у приймальні адвоката... Читатиму оголошення в газетах, якщо ж не знайду нічого підходящого, сама дам оголошення...

— Мені вже пора...

— Я піду з тобою, Бобе, проведу хоч трохи...

Метрів за двісті від готелю була стоянка таксі. Кілька машин чекало на клієнтів.

— Щасливо, Бобе! Ще раз спасибі тобі за все...

— Видужуй, сестричко, і приїжджай якнайшвидше...

Він взяв її за плечі, глянув у вічі:

— Не бійся нічого. Ти ніколи не залишишся сама...

Сів у таксі. Оділія так і не збагнула, кого він має на увазі: себе чи студента-медика? Може, хотів натякнути* що цей хлопець міг би назавжди увійти в її життя?

Дійшла до бульвару Сен-Жермен, повернула праворуч. Тераса кав'ярні "Дві мавпи". Кілька столиків вільні. Сіла за один із них, замовила джин з тоніком. Треба, загадала собі, вже відмовлятися від цієї звички до спиртного, набутої в забігайлівках Лозанни. Прилюбилася до цього джину, так само, як і до сигарет.

Тепер почувала себе — мов на канікулах між двома епохами у своєму житті. Стояла чудова пора бабиного літа. Жінки ще ходили у легких сукнях. Лагідне сонце грало в листі дерев...

Оділія злегка стулила повіки. Силуети перехожих, що снували перед терасою, ніби розпливлися, відступилися... "Як хороше жити",— подумалось їй.

...Альбер щодня приходив провідувати, знімав старі і накла^ дав нові пов'язки. Рана залишалась чистою, загоювалась швидко.

Всупереч сподіванням Оділії, з часом він ставав все сухішим, мовчазнішим, їхні розмови зводилися до того, що вона відповідала на його банальні запитання про самопочуття.

Оділія щодня купувала газети і перечитувала в них усі оголошення. Потрібні були друкарки, які знали б англійську мову, креслярки, фахівці з тих чи тих спеціальностей, а от і телефоністка, тільки тут же уточнювалось: вона повинна знати німецьку та англійську...

"Приїжджаю у суботу трансєвропейським експресом".

Телеграму відправила на ім'я брата, та в Лозанні її зустрічав батько. Вона ще здаля помітила його у натовпі і відзначила про себе, що батько дуже перемінився. Але ж це неможливо за якихось два тижні! Може, це вона його побачила ніби іншими очима? Батько завжди був міцний, огрядний. Тепер же здавався їй просто товстим і неповоротким. І вокзал ніби помен* шав, став якимось затхлим.

Батько помітно хвилювався. Він поцілував її в обидві щоки якось зовсім незграбно, невміло, адже дома вони майже ніколи не цілувалися.

— Твій брат дуже люб'язний, дозволив тебе зустріти.— Бать^ ко намагався поводитись так, ніби між ними нічого не сталося: звичайне повернення після звичайної прогулянки.— Дай-но мені щось нести...

Щоб потішити його, віддала туалетну сумочку.

— Ну, як тобі подорожувалося?

— Це було так недовго, сам знаєш...

— А мама дуже непокоїлась...

Вони поминули підземний перехід і вийшли на стоянку таксі.

— Вулиця Жаман, перша вілла справа...

— Я знаю, де ви живете, мосьє Пуанте...

Все перемінилося: і фарби, і люди. Вже не почувала себе як удома. Скоріш — подорожня у незнайомому місті. А прожила ж тут вісімнадцять років...

Мати вибігла з дому назустріч, лиш вони поминули ворота. Плакала, шморгаючи носом, дивилася на дочку так, ніби вона з того овіту повернулася.

— Моє бідолашне дитя...— примовляла, цілуючи Оділію.— Ти багато настраждался за ці дні?

— Аніскілечки...

— Заходь швидше... У нас тут холодніше, ніж у Парижі...

Усі троє увійшли в дім.

— Боб на заняттях. Скоро повернеться.

Не знала, про що з батьками творити. Почувалася перед ними, мов перед чужими.

Тепер вітальня їхнього дому здавалася Оділії ще більш незатишною, ніж та осоружна кімната в готелі "Еліар" перед Ліонським вокзалом. Дивно, як дідусь міг працювати тут понад сорок років, а мати — спокійно запрошувати сюди подруг для гри у бридж.

— У нас знайдеться трохи джину? — запитала батька.

Він здивувався, однак кивнув головою.

— Я хотіла б випити скляночку... Після поїзда в мене голова обертом...

Це була неправда, але вона, здавалося, шукала привід для якогось конфлікту, щоб швидше поїхати з дому. Зайшла Ма-тільда, обійняла.

— У тебе, Оділіє, непоганий вигляд.— Вона теж пошморгувала носом, витираючи очі краєчком фартуха.— Сподіваюся, ти більше нікуди не поїдеш? Ніде так нема, як дома...

Усі троє дивилися на неї, й Оділія вирішила, що настав зручний момент про все заявити батькам.

— Я від'їжджаю через два дні...

— Куди? — запитала підозріло мати.

— До Парижа, звичайно...

— Ти вирішила так, не порадившись з нами?

— Я маю право сама визначати своє майбутнє.

— І що ж думаєш там робити? — тон материного голосу ставав агресивним.

— Працюватиму...

— Ким? Ти ж не маєш ніякої професії!

— Працюватиму секретаркою у приймальні лікаря.

— Ти вже знайшла собі місце?

— Так...— злукавила Оділія.— І кімнату в готелі за собою залишила...

Батько налив у склянку джину їй і собі.

— За тебе, Оділіє!

Вона знала, що батько її підтримає.

— Отже, ти нас залишаєш і житимеш сама у Парижі?

— Я не змогла б тут більше жити. Намагалась, але ж самі бачите, що з цього виходить...

— А тобі не здається, що через кілька тижнів передумаєш?

— Якщо передумаю, то повернуся...

— Та-ак, я передчувала це... Як твоя рука?

— Заживає... Скоро зніму пов'язку.

З вулиці почувся шум моторолера. Приїхав Боб. Забігши у кімнату, кинувся до сестри, міцно обійняв.

— Ну, як? Не дуже розгубилася, побачивши після Парижа наш старенький дім? — І підморгнув їй.— Коли від'їжджаєш?

— Через два дні...

— Ти чув, ким вона збирається стати? Секретаркою у при^ ймальній лікаря!

— Не така вже й погана робота...

— Ти що, схвалюєш її вибір?

— Вона вже доросла. Може сама вирішувати...

...Вечеря була для Оділії сущою мукою. їй ніби бракувало повітря. Усі, окрім брата, поглядали на неї так, ніби раптом стала вона якимось феноменом.

Ледь закінчилася вечеря, підвелася з-за столу:

— Піду у свою кімнату. Треба владнати деякі справи...

Боб, підхопивши у вітальні валізу, увійшов слідом за нею,

сів на краєчок ліжка.

— Отже, переступила Рубікон?

— Так потрібно. Завтра могло б бути гірше...

— Мабуть, маєш рацію...

— Мені шкода батька. Він ніби постарів за цей час, став не таким певним у собі...

— Боюся, що скоро і я почну жити так само. Може, не в цьому старому будинку, але життям таким самим, як у батька. На першому місці робота...

— А також дружина...

— Ну, якщо колись одружуся... Поки що парубкуватиму. До речі, як поживає твій юний лікар?

— Він ще не лікар...

— Ну, той студент...

— Щодня приходив робити мені перев'язку...

— Закохана у нього?

— Не знаю...

— А він?

— Не розумію його. Якийсь такий сором'язливий...

— Не насмілюється освідчитись?

— Я теж так думала спочатку, але тепер цього не певна...

— Твоя робота секретарки... То таки правда?

— Ні. Але, сподіваюся, так буде...

Оділія повідчиняла шафи, почала викидати на підлогу старий одяг.

— Подумати лишень, скільки ганчір'я!

Бо б з подивом дивився на сестру.

— З доктором Віне побачишся?

— Навіщо? Я ж не хвора...

Вперше сказала ці слова. Раніше постійно непокоїлась своїм здоров'ям, скаржилась на якісь болячки...

— Доктору Віне буде прикро, коли дізнається, що ти поїхала, навіть не попрощавшись з ним...

— Зайду до нього завтра... Або краще зателефоную...

Купа одягу і білизни посеред кімнати зростала просто на очах.

— Оділіє, тобі майже нічого не залишиться взяти з собою...

— Мені хотілося б розквитатися з минулим... Лише тебе мені бракуватиме. Ти — мій єдиний товариш... Сподіваюся, навідуватимеш мене час від часу...

...Вихідні Альбера Пуанте мало чим відрізнялися від буднів. Після ранкової прогулянки працював у мансарді, прихопивши дві пляшки червоненького...

За дверима почулись легкі кроки: хтось піднімався сходами. Не сподівався побачити дочку так рано.

— Я тебе потурбувала?

— Ні. Сідай. Ти вже поснідала?

— Щойно з-за столу.

— А мама вже прокинулась?

— Ще не бачила її...

— їй важко буде змиритися. Та й для мене це було ніби шок... Ми з матір'ю звикли жити так, як живемо...

— Коли кожен собі мовчить...

— Бачиш, Оділіє, у кожного з нас свої інтереси... Річ у тім, що батьки дорослих дітей не хочуть обтяжувати їх своїми клопотами. Ми не завжди осмілюємося розпитувати про ваші...— Подивився на неї меланхолійно.— Як думаєш влаштовувати своє майбутнє?

— Працюватиму...

— Але ж ти не зможеш заробляти стільки, щоб жити так, як звикла у нашому домі... Я про це думав учора, довго не міг заснути. Боб старший від тебе, а він залишається на нашому утриманні, допоки вчиться, крім того, я видаю йому кишенькові гроші...

— Це зрозуміло, адже Боб ще студент...

— От і вважаймо, що так само й з тобою. Якби ти, скажімо, продовжувала навчання тут чи в Парижі, я б змушений був допомагати тобі матеріально, поки сама зможеш непогано заробляти.

— Не думала про це...

— Поки освоюватимеш якусь роботу, я щомісяця виділятиму тобі невелику суму грошей...

Якусь хвилину дивилася на батька недовірливо.

— Справді?

— Так.

Кинулась до нього, поцілувала в обидві щоки:

— Ти у мене просто чудовий, татуї

— ...Але матері про нашу домовленість не кажи нічого. Принаймні поки що. Я сам виберу час сказати їй... Ти завтра їдеш?

— Завтра увечері, трансєвропейським...

— Я не піду на вокзал тебе проводжати. Ще розплачуся на людях...

Перед від'їздом батько зайшов до неї в кімнату, поклав на стіл тисячофранкову банкноту:

— Щомісяця надсилатиму стільки ж. На перших порах тобі потрібні будуть гроші...

— Я попросила Боба, щоб івін трохи пізніше переслав мені до Парижа мій мопед. Ти дозволяєш?

— Звичайно, він твій...

— Я візьму також свою гітару. Адже єди-не, що я трохи вмію,— це грати на гітарі... І програвач візьму, якщо не заперечуєш...

Батько з Бобом провели Оділію за ворота вілли, де вже чекало таксі. Мати залишилась в домі, дивилася їй услід крізь вікно, відхиливши штору...

...Оділія повернулася в ту саму кімнату в готелі на вулиці Арп.

Була вже одинадцята вечора, але їй кортіло, незважаючи на такий пізній час, вийти на вулицю, зноіву опинитись в багатолюдному натовпі. За дверима кімнати Альбера не світилося. Оді" лія відчула якесь розчарування. "Невже ревную?"

Зайшла у бар на бульварі Сен-Жермен. Замовила собі джину... З цікавістю розглядалася довкола. Почувала себе трохи ніяково серед цієї вичепуреної публіки.

...Повернулась до готелю за північ і взялася розпаковувати валізи. Повісила гітару у кутку. На нічному столику приладнала програвач. Поставила платівку і під тиху музику почала розвішувати свій одяг у шафи. Тут було досить місця. Випила снодійне...

Прокинулась о дев'ятій ранку, замовила сніданок у номер.

Потім прийняла ванну, підфарбувалася. Робила усе непоспі-хом, ніби людина, що довго хворіла і тепер лиш починає одужувати. Потрібен якийсь час, щоб оговтатись у новому житті.

Альбер, напевно, почув кроки в її кімнаті, близько десятої ранку постукав у двері. Дивився на Оділію з неприхованим подивом:

— Не гадав, що ви повернетесь так швидко.

— Я не змогла б залишатися удома довше. Почувала себе там чужою...

— У вас вже нічого не болить?

— Абсолютно...

Вони сіли одне навпроти одного, і Альбер зняв їй пов'язку з руки.

— Чудово! Майже загоїлось... Тепер можна без пов'язки. Покладу на рану трохи марлі та лейкопластир...

— А в мене є новина...

— Яка ж?

— Починаю самостійне життя...

— Ви знайшли роботу? У Парижі?

— І навіть ту, яку хотіла: у приймальні лікаря. Дякуючи, правда, моїй забинтованій руці. Коли обідала у вагоні-рестора-ні, за моїм столиком сидів якийсь чоловік середніх літ. Досить симпатичний. Поцікавився, чи рана в мене серйозна. Він, виявилось, лікар. Відчувала до нього якусь довіру. Він не з тих, хто почав би залицятися. Відповіла, що ненароком розрізала руку і що рана вже загоюється. Поцікавився, чи я парижанка. Зізналась, що лиш збираюсь влаштуватися у Парижі. "І чим думаєте займатися?" — "Хотіла б знайти місце секретарки у якомусь бюро, у приймальні лікаря". Мій супутник поміркував трохи, а потім дав візитну картку: "Ось моя адреса. У другій половині дня я завжди у себе. Приходьте. Може, візьму вас на роботу. Моя секретарка недавно вийшла заміж, тепер чекає дитину..."

Альбер уважно слухав.

— Ви залишитесь у цьому готелі чи підшукаєте кімнату ближче до вашої майбутньої роботи?

— Залишусь тут...

Альбер не запитав чому.

— Вам краще з цією пов'язкою?

— Значно краще. Спасибі, лікарю...

...Взяла у руки гітару, почала добирати акорди. їй раптом стало трохи лячно. Від того, що все владналося аж надто добре... Може, це погана прикмета? Відклала гітару, відкрила свою валізу, дістала невеликий згорток. Там був батьків револьвер, про який, забувши, так і не сказала йому. Постукала до Альбе-ра. Він сидів за столом, перед ним лежала кипа розгорнутих зошитів. Неабияк здивувався, побачивши Оділію з револьвером у руках.

— Чи не візьмете цю штуку на зберігання?

— Візьму, звичайно. Ви ще трохи боїтеся сама себе?

— Не думаю... Це, скоріше, як символ... Ви розумієте?.. Ну, я залишаю вас, працюйте...

Він провів її довгим поглядом, поки йшла до дверей.